BENDROJO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2010 m. spalio 27 d.*

Byloje T-24/05

Alliance One International, Inc., anksčiau *Standard Commercial Corp.*, įsteigta Danvilyje, Virdžinijoje (Jungtinės Amerikos Valstijos),

Standard Commercial Tobacco Co., Inc., įsteigta Vilsone, Šiaurės Karolinoje (Jungtinės Amerikos Valstijos),

Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd, įsteigta Vaduce (Lichtenšteinas),

iš pradžių atstovaujamos advokatų M. Odriozola Alén, M. Marañon Hermoso ir A. Emch, vėliau – Odriozola Alén, M. Barrantes Diaz ir A. João Vide,

ieškovės,

* Proceso kalba: anglų.

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą F. Castillo de la Torre ir É. Gippini Fournier,

atsakovę,

dėl prašymo panaikinti 2004 m. spalio 20 d. Komisijos sprendimą C(2004) 4030 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (Byla COMP/C.38.238/B.2 – Žaliavinis tabakas – Ispanija),

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro pirmininkas O. Czúcz, teisėjai I. Labucka ir K. O'Higgins (pranešėjas),

posėdžio sekretorė C. Kantza, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. birželio 17 d. posėdžiui,

priima šį

Sprendimą

Ginčo aplinkybės

1. *Ieškovės ir administracinė procedūra*

1 *World Wide Tobacco España, SA* (toliau – WWTE) yra viena iš keturių žaliavinio tabako pirminio perdirbimo įmonių Ispanijoje (toliau – perdirbėjai arba Ispanijos perdirbėjai).

2 Kiti trys Ispanijos perdirbėjai yra šie: *Compañia española de tabaco en rama, SA* (toliau – *Cetarsa*), *Agroexpansión, SA* ir *Tabacos Españoles, SL* (toliau – *Taes*).

3 Nuo 1995 m. iki 1998 m. gegužės 5 d. dvi trečiąsias WWTE kapitalo valdė *Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd* (toliau – TCLT), t. y. dukterinė bendrovė, kurią 100 % valdė *Standard Commercial Tobacco Co., Inc.* (toliau – SCTC), o ši – 100 % valdoma

JAV tarptautinės bendrovės *Standard Commercial Corp.* (toliau – SCC) dukterinė bendrovė. Likusią vieną trečiąją valdė WWTE pirmininkas ir du jo šeimos nariai.

4 1998 m. gegužės 5 d. TCLT jai priklausančią WWTE kapitalo dalį padidino iki 86,94 %, likusios akcijos buvo WWTE (9,73 %) ir fizinio asmens (3,33 %) nuosavybė. 1998 m. spalio mėn. WWTE įsigijo šio asmens akcijų, o SCC tiesiogiai įsigijo 0,04 % WWTE akcijų. 1999 m. gegužės mėn. TCLT ir SCC joms priklausančias WWTE kapitalo dalis atitinkamai padidino iki 89,64 % ir 0,05 %, o likusią dalį valdė pati WWTE.

5 SCC, SCTC ir TCLT yra ieškovės šioje byloje. Bendrovių grupė, kuriai jos priklauso, toliau bus vadinama *Standard* grupe.

6 Gavusi informacijos, kad Ispanijos žaliavinio tabako perdirbėjai ir augintojai tariamai padarė EB 81 straipsnio pažeidimus, Europos Bendrijų Komisija 2001 m. spalio 3 d. ir 4 d. atliko patikrinimus pagal 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio [EB 81] ir [EB 82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 14 straipsnį šių trijų perdirbėjų, t. y. *Cetarsa*, *Agroexpansión* ir WWTE bei *Asociación Nacional de Empresas Transformadoras de Tabaco* (toliau – *Anetab*) patalpose.

7 Komisija taip pat atliko patikrinimus 2001 m. spalio 3 d. – *Maison des métiers du tabac* (Tabako pramonės rūmai) ir *Fédération européenne des transformateurs de tabac* (Europos tabako perdirbėjų federacija) patalpose, o 2001 m. spalio 5 d. – *Federación nacional de cultivadores de tabaco* (Nacionalinė tabako augintojų federacija, toliau – FNCT) patalpose.

8 Per 2002 m. sausio ir vasario mėnesius perdirbėjai ir *Anetab* Komisijai pateikė tam tikros informacijos. Paskui Komisija, remdamasi Reglamento Nr. 17 11 straipsniu, jiems ir FNCT išsiuntė kelis prašymus pateikti informacijos. Taip pat Komisija Ispanijos žemės ūkio, žuvininkystės ir maisto ministerijos paprašė informacijos apie Ispanijos teisės aktus, susijusius su žemės ūkio produktais.

9 2003 m. gruodžio 11 d. Komisija pradėjo procedūrą, dėl kurios iškelta ši byla, ir priėmė pranešimą apie kaltinimus, skirtą 20 įmonių ar asociacijų, tarp kurių buvo Ispanijos perdirbėjai, *Anetab*, FNCT, ieškovės, ir *Deltafina SpA*. *Deltafina* – pagal Italijos teisę įsteigta bendrovė, kurios pagrindinė veikla – pirminis žaliavinio tabako perdirbimas Italijoje ir perdirbto tabako pardavimas. Ji priklauso tai pačiai bendrovių grupei kaip ir *Taes*, t. y. tai, kuriai vadovauja JAV bendrovė *Universal Corp.*

10 Suinteresuotosios įmonės ir asociacijos galėjo susipažinti su Komisijos tyrimo medžiaga, kurios kopija, įrašyta į CD, joms buvo išsiųsta, ir atsakydamos į šios pateiktus kaltinimus perdavė rašytines pastabas.

11 2004 m. kovo 29 d. įvyko posėdis.

12 Pasikonsultavusi su Konkurenciją ribojančios veiklos ir monopolijų patariamuoju komitetu ir atsižvelgusi į galutinę bylas nagrinėjančio pareigūno ataskaitą, 2004 m. spalio 20 d. Komisija priėmė Sprendimą C (2004) 4030 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (Byla COMP/C.38.238/B.2 – Žaliavinis tabakas – Ispanija) (toliau – ginčijamas sprendimas), kurio santrauka paskelbta 2007 m. balandžio 19 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL L 102, p. 14).

2. *Ginčijamas sprendimas*

13 Ginčijamas sprendimas susijęs su dviem horizontaliais karteliais, sudarytais ir įgyvendintais Ispanijos žaliavinio tabako rinkoje.

14 Pirmojo kartelio, kurį įgyvendinant dalyvavo perdirbėjai ir *Deltafina*, tikslas buvo kiekvienais metais nuo 1996 m. iki 2001 m. nustatyti vidutinę (maksimalią) kiekvienos veislės visų rūšių kokybės žaliavinio tabako pristatymo kainą ir pasidalyti kiekvienos veislės žaliavinio tabako kiekiais, kuriuos kiekvienas perdirbėjas galėjo supirkti iš augintojų (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 74–76 ir 276 konstatuojamąsias dalis). Nuo 1999 m. iki 2001 m. perdirbėjai ir *Deltafina* taip pat buvo susitarę dėl kainos svyravimo ribų, taikomų kiekvienos veislės žaliaviniam tabakui pagal kokybės klasę, nurodytų „auginimo sutarčių“ prieduose esančiose lentelėse, bei dėl „papildomų sąlygų“, t. y. vidutinės minimalios augintojo ir augintojų grupės kainos (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 77–83 ir 276 konstatuojamąsias dalis).

15 Šio sprendimo 14 punkte apibūdintas kartelis toliau vadinamas „perdirbėjų karteliu“.

16 Įgyvendinant antrąjį ginčijamame sprendime nurodytą kartelį dalyvavo trys Ispanijos žemės ūkio sąjungos: *Asociación agraria de jóvenes agricultores* (toliau – ASAJA), *Unión de pequeños agricultores* (toliau – UPA) ir *Coordinadora de organizaciones de agricultores y ganaderos* (toliau – COAG) bei *Confederación de cooperativas agrarias de España* (toliau – CCAE). Šio kartelio tikslas buvo kiekvienais metais nuo 1996 m. iki 2001 m. nustatyti kainos svyravimo ribas, taikomas kiekvienos veislės žaliaviniam tabakui pagal kokybės klasę, nurodytas „auginimo sutarčių“ prieduose esančiose lentelėse, bei „papildomas sąlygas“ (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 77–83 ir 277 konstatuojamąsias dalis).

17 Šio sprendimo 16 punkte apibūdintas kartelis toliau vadinamas „augintojų atstovų karteliu“.

18 Ginčijamame sprendime Komisija padarė išvadą, jog kiekvienas šių kartelių sudaro atskirą ir tęstinį EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimą (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 275–277 konstatuojamąsias dalis).

19 Šio sprendimo 1 straipsnyje atsakomybę už perdirbėjų kartelį ji priskyrė Ispanijos perdirbėjams, *Deltafina*, *Dimon Inc.* – grupės, kuriai priklauso *Agroexpansión*, patronuojančiai bendrovei, ir ieškovėms, o dėl augintojų atstovų kartelio – ASAJA, UPA, COAG ir CCAE (toliau kartu vadinamos – augintojų atstovai).

20 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnyje Komisija nurodė šioms įmonėms ir augintojų atstovams nedelsiant nutraukti 1 straipsnyje nurodytus pažeidimus, jeigu jie to dar nepadarė, ir susilaikyti nuo bet kokių ribojančių veiksmų, turinčių identišką ar panašų tikslą arba poveikį.

21 Ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje skirtos šios baudos:

— *Deltafina*: 11 880 000 eurų,

— *Cetarsa*: 3 631 500 eurų,

— WWTE: 1 822 500 eurų,

— *Agroexpansión*: 2 592 000 eurų,

— *Taes*: 108 000 eurų,

— ASAJA: 1 000 eurų,

— UPA: 1 000 eurų,

— COAG: 1 000 eurų,

— CCAE: 1 000 eurų.

22 Be to, iš ginčijamo sprendimo 3 straipsnio matyti, kad ieškovės solidariai atsako už WWTE paskirtos baudos sumokėjimą, o *Dimon* – už *Agroexpansión* paskirtos baudos sumokėjimą.

3. *Ginčijamo sprendimo adresatai*

23 Ginčijamo sprendimo 2.4 punktas skirtas adresatams (ginčijamo sprendimo 357–400 konstatuojamosios dalys).

24 Visų pirma Komisija jame nurodo, jog nustatyta, kad Ispanijos perdirbėjai ir *Deltafina* tiesiogiai dalyvavo įgyvendinant perdirbėjų kartelį, o ASAJA, UPA, COAG ir CCAE – augintojų atstovų kartelį, todėl kiekviena iš šių įmonių ir asociacijų „turi atsakyti už pažeidimą ir yra [ginčijamo sprendimo] adresatė“ (ginčijamo sprendimo 357 ir 358 konstatuojamosios dalys). Šio sprendimo 359–369 konstatuojamosiose dalyse Komisija konkrečiau įvertina *Deltafina* vaidmenį įgyvendinant perdirbėjų kartelį.

25 Toliau Komisija nagrinėja galimybę inkriminuoti dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus patronuojančiai bendrovei ir pažymi, kad šiuo atveju kyla trijų bendrovių, t. y. *Agroexpansión,* WWTE ir *Taes* atsakomybė (ginčijamo sprendimo 370–400 konstatuojamosios dalys).

26 Pirmiausia šiuo klausimu Komisija primena, jos nuomone, šioje srityje taikomus principus (ginčijamo sprendimo 371–374 konstatuojamosios dalys).

27 Konkrečiau kalbant, ji nurodo:

— nustatant, ar dukterinės bendrovės neteisėtas elgesys gali būti inkriminuojamas patronuojančiai bendrovei, būtina įrodyti, kad dukterinė bendrovė „negali savarankiškai priimti sprendimų dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės turi vykdyti

patronuojančios bendrovės nurodymus“ (1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją*, 48/69, Rink. p. 619, 132 ir 133 punktai),

— pagal nusistovėjusią teismo praktiką tuo atveju, kai patronuojanti bendrovė kontroliuoja 100 % dukterinės bendrovės kapitalo, galima daryti pagrįstą prielaidą, kad patronuojanti bendrovė iš tiesų turi lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės veiksmams (1983 m. spalio 25 d. Teisingumo Teismo sprendimo *AEG-Telefunken prieš Komisiją*, 107/82, Rink. p. 3151, 50 punktas ir 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją*, C-286/98 P, Rink. p. I-9925, 29 punktas; 1999 m. balandžio 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, vadinamas *PVC II*, T-305/94–T-307/94, T-313/94–T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 ir T-335/94, Rink. p. II-931, 961 ir 984 punktai),

— šią prielaidą gali patvirtinti „tam tikroms byloms būdingi ypatingi veiksniai“,

— tais atvejais, kai patronuojanti bendrovė dukterinės bendrovės nekontroliuoja 100 %, Teisingumo Teismo nuomone, patronuojanti bendrovė gali daryti įtaką savo dukterinės bendrovės politikai, jei pažeidimo padarymo momentu ji valdo didžiąją dalį pastarosios kapitalo (minėto Sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją* 136 punktas) arba jeigu ji yra „nuolat“ informuojama apie minėtos dukterinės bendrovės veiksmus ir tiesiogiai lemia jos elgesį (minėto Sprendimo *AEG-Telefunken prieš Komisiją* 52 punktas),

— pagal nusistovėjusią teismo praktiką sąvoka „įmonė“, kalbant apie konkurencijos teisę, turi būti suprantama kaip reiškianti ekonominį vienetą atsižvelgiant į nagrinėjamo susitarimo dalyką, net jei teisiniu požiūriu šį ekonominį vienetą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų (2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos

teismo sprendimo *HFB ir kt. prieš Komisiją*, T-9/99, Rink. p. II-1487, 66 punktas, kuriame daroma nuoroda į 1984 m. liepos 12 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Hydrotherm Gerätebau*, 170/83, Rink. p. 2999, 11 punktą).

28 Antra, prieš išsamiau nagrinėdama *Agroexpansión* ir WWTE atvejus Komisija ginčijamo sprendimo 375 konstatuojamojoje dalyje pažymi:

„Šiuo atveju trys iš keturių Ispanijos žaliavinio tabako perdirbėjų yra kontroliuojami (100 % ar 90 %) JAV tarptautinių bendrovių. Be to, yra kitų faktinių aplinkybių, patvirtinančių prielaidą, kad *Agroexpansión* ir WWTE veiksmai turi būti inkriminuojami jų atitinkamoms patronuojančioms bendrovėms. Tokiu atveju abi bendrovės, t. y. patronuojanti bendrovė ir dukterinė bendrovė, turi būti laikomos solidariai atsakingomis už <...> [ginčijamame] sprendime konstatuotus pažeidimus."

29 Ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamojoje dalyje Komisija priduria:

„[Tačiau] išsiuntus pranešimą apie kaltinimus ir išklausius šalis paaiškėjo, kad byloje esantys įrodymai nepateisina panašios išvados dėl *Universal* <…> ir *Universal Leaf* [*Tobacco Co. Inc.*] turimų dalių bendrovėse *Taes* ir *Deltafina*. Iš tikrųjų, [išskyrus] patronuojančių bendrovių ir jų dukterinių bendrovių socialinį ryšį, byloje visiškai neminimas *Universal* <…> ir *Universal Leaf* realus dalyvavimas [ginčijamame sprendime] nagrinėjamomis aplinkybėmis. Todėl šioje byloje šios bendrovės neturi būti laikomos sprendimo adresatėmis. Tokia pati išvada darytina ir bent jau dėl *Intabex* [*Netherlands BV*], nes ji *Agroexpansión* 100 % valdė tik finansiškai."

30 Ginčijamo sprendimo 377–386 konstatuojamosiose dalyse Komisija nagrinėja *Agroexpansión* atvejį. Be kita ko, ji pažymi, kad nuo 1997 m. antro pusmečio šią bendrovę visiškai kontroliavo *Dimon*, ši tai darė per savo 100 % valdomą dukterinę bendrovę *Intabex Netherlands BV* (toliau – *Intabex*). Remdamasi tuo Komisija daro išvadą, kad galima daryti pagrįstą prielaidą, jog bent jau nuo šio momento *Dimon* darė lemiamą įtaką *Agroexpansión* veiksmams. Komisija priduria, kad kitos aplinkybės jos byloje, kurias ji aprašo ginčijamo sprendimo 379 ir 380 konstatuojamosiose dalyse, patvirtina šią prielaidą. Be to, ji atmeta tam tikrus *Dimon* atsakyme į pranešimą apie kaltinimus pateiktus teiginius, visų pirma teiginį, kad ją laikydama atsakinga už dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, nors *Cetarsa* patronuojančios bendrovės, t. y. *Sociedad estatal de participaciones industriales* (toliau – *Sepi*), nelaikė atsakinga už jos dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, Komisija pažeidė nediskriminavimo principą. Komisija šį nevienodą vertinimą pateisina tuo, kad, priešingai nei tvirtina *Dimon*, „[jos] bylos medžiagoje <...> nėra informacijos apie *Cetarsa* ir *Sepi* tiesioginį bendravimą dėl šios bylos dalyko“ ir kad, „atrodo, *Sepi* dalyvauja valdant *Cetarsa* iš esmės tik finansiškai, o tai toks pats ryšys kaip tarp *Intabex* ir *Agroexpansión*“, kad „*Cetarsa*, priešingai nei *Agroexpansión*, vykdo visą grupės *Sepi* tabako perdirbimo veiklą ir dėl šios priežasties akivaizdu, kad yra valdoma atskirai“ bei galiausiai, kad „*Cetarsa* nėra 100 % *Sepi* valdoma dukterinė bendrovė“ (ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamoji dalis).

31 Iš šių 30 punkte nurodytų aplinkybių Komisija daro išvadą, kad *Dimon* „turi būti laikoma solidariai atsakinga kartu su *Agroexpansión* už šios [ginčijamame sprendime] nurodytus veiksmus per laikotarpį nuo 1997 m. antrojo pusmečio iki 2001 m. rugpjūčio 10 dienos“ (ginčijamo sprendimo 386 konstatuojamoji dalis).

32 Ginčijamo sprendimo 387–400 konstatuojamosiose dalyse Komisija nagrinėja WWTE atvejį.

33 Ji mano, kad reikia atskirti du laikotarpius, t. y. pirmąjį – nuo 1995 m. iki 1998 m. gegužės mėn. ir antrąjį – nuo 1998 m. gegužės mėn. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos.

34 Kalbėdama apie pirmąjį laikotarpį Komisija ginčijamo sprendimo 388–390 konstatuojamosiose dalyse pirmiausia pateikia tokias išvadas:

— dvi trečiąsias WWTE kapitalo valdė SCC per TCLT, kuri buvo SCTC dukterinė bendrovė,

— likusią WWTE kapitalo dalį valdė trys fiziniai asmenys, t. y. WWTE pirmininkas ir du jo šeimos nariai,

— WWTE visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimams priimti reikėjo ne mažiau kaip 75 % kapitalo turinčių akcininkų balsų „už“,

— WWTE valdybą sudarė keturi nariai, skiriami visuotinio akcininkų susirinkimo,

— du šių narių, kurių vienas – WWTE pirmininkas, turintis lemiamą balsą, atstovavo akcininkų mažumai,

— vienas iš likusių dviejų narių – SCC pirmininko pavaduotojas M. V., atsakingas už grupės veiklą Europoje,

— WWTE valdybos sprendimai priimami paprasta valdybos narių balsų dauguma.

35 Remdamasi tuo, kas pasakyta, ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje Komisija padarė išvadą, kad per pirmąjį laikotarpį WWTE kartu kontroliavo SCC (per SCTC ir TCLT) bei WWTE pirmininkas ir jo šeima.

36 Toliau toje pačioje konstatuojamojoje dalyje Komisija pateikia keletą aplinkybių, nurodytų bylos medžiagoje, įrodančių, kad per šį laikotarpį SCC „ir (arba) jos dukterinės įmonės“ darė realų poveikį WWTE veiksmams Ispanijoje.

37 Galiausiai ginčijamo sprendimo 392 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymi, jog atsižvelgiant į minėtas aplinkybes „reikia daryti išvadą, kad nuo 1996 m. iki 1998 m. gegužės mėn., nors SCC per savo dukterines bendroves TCLT ir SCTC kontroliavo tik dvi trečiąsias WWTE kapitalo, vis dėlto ji nustatė tam tikrus mechanizmus, kurie kartu jai leido žinoti apie savo dukterinės bedrovės veiklą Ispanijoje ir todėl realiai kontroliuoti šios įmonės prekybos politiką“.

38 Kalbėdama apie antrąjį laikotarpį ginčijamo sprendimo 393–398 konstatuojamosiose dalyse Komisija nurodo tam tikras aplinkybes, įrodančias, kad nuo 1998 m. gegužės mėn. SCC tiesiogiai arba per SCTC ir TCLT turėjo išimtinę WWTE kontrolę ir darė lemiamą įtaką šios bendrovės prekybos politikai. Aplinkybės yra tokios:

— 1998 m. gegužės mėn. TCLT savo dalį WWTE kapitale padidino iki 86,94 %, o likusios akcijos buvo WWTE (9,73 %) ir fizinio asmens (3,33 %) nuosavybė,

— 1998 m. spalio mėn. WWTE įsigijo minėto fizinio asmens akcijų, o SCC tiesiogiai įsigijo 0,04 % WWTE akcijų,

— 1999 m. gegužės mėn. TCLT ir SCC padidino savo akcijų dalį WWTE kapitale atitinkamai iki 89,64 % ir 0,05 %,

— balsavimo taisyklės WWTE visuotiniame akcininkų susirinkime nepasikeitė, todėl nuo 1998 m. gegužės mėn. SCC kontroliavo sprendimų priėmimą šiame visuotiniame akcininkų susirinkime,

— akcininkų mažumai atstovaujantys du WWTE valdybos nariai atsistatydino ir juos pakeitė visuotinio akcininkų susirinkimo paskirti du nauji nariai,

— nuo 1998 m. gegužės mėn. WWTE valdybos sprendimams priimti reikia trijų iš jos keturių narių balsų „už“,

— nuo 1998 m. M. V. dalyvauja sudarant auginimo sutartis tarp WWTE ir augintojų grupių,

— 2000 m. WWTE „Vidaus kontrolės procedūrų ir sistemų vadove“ (toliau – WWTE vadovas) minima, kad „pirmininkas ir pirkimų direktorius yra tiesiogiai atsakingi už [sutarčių sudarymo procedūrą], prieš kurią turi būti gautas patronuojančios bendrovės, kuri kiekvienų prekybos metų biudžetą patvirtina kovo mėn., išankstinis leidimas“.

39 Ginčijamo sprendimo 399 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodo, kad „atsakyme į pranešimą apie kaltinimus SCC pateikti argumentai neleidžia daryti kitokios išvados šiuo klausimu“. Visų pirma, Komisijos nuomone, „tai, kad dukterinė bendrovė Ispanijoje turi vietos administraciją, [nepaneigia išvados, kad] SCC šiai dukterinei bendrovei darė lemiamą įtaką“.

40 Atsižvelgdama į visas šias aplinkybes Komisija ginčijamo sprendimo 400 konstatuojamojoje dalyje daro išvadą, kad bent jau nuo 1996 m. „SCC ir (arba) jos dukterinės bendrovės SCTC ir TCLT“ darė lemiamą įtaką WWTE prekybos politikai ir kad todėl jos turi solidariai atsakyti už veiksmus, kuriais kaltinama ši bendrovė, ir turi būti nurodytos tarp ginčijamo sprendimo adresatų.

Procesas ir šalių reikalavimai

41 Ši byla buvo pradėta ieškiniu, pateiktu Pirmosios instancijos teismo (dabar – Bendrasis Teismas) kanceliarijoje 2005 m. sausio 21 dieną.

42 Tą pačią dieną WWTE pareiškė ieškinį dėl ginčijamu sprendimu jai skirtos baudos sumažinimo (byla T-37/05).

43 2005 m. sausio 22 d. *Agroexpansión* taip pat pareiškė ieškinį dėl ginčijamu sprendimu jai skirtos baudos sumažinimo (byla T-38/05).

44 2005 m. sausio 28 d. *Dimon* pareiškė ieškinį dėl dalies ginčijamo sprendimo panaikinimo arba, nepatenkinus šio reikalavimo, dėl šiuo sprendimu jai skirtos baudos sumažinimo (byla T-41/05).

45 2005 m. rugpjūčio 1 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje pateiktu laišku ieškovės paprašė sujungti šią bylą su bylomis T-37/05, T-38/05 ir T-41/05.

46 2005 m. rugsėjo 7 d. Pirmosios instancijos teismo kanceliarijoje pateiktame laiške Komisija Teismui nurodė, kad mano, jog sujungus keturias bylas procedūros veiksmingumas labai nepagerės ir kad Teismas turi nuspręsti, ar tenkinti prašymą sujungti bylas.

47 Teismas šio prašymo sujungti bylas netenkino.

48 Susipažinęs su teisėjo pranešėjo pranešimu, Pirmosios instancijos teismas (ketvirtoji kolegija) nusprendė pradėti žodinę proceso dalį ir, taikydamas proceso organizavimo priemones pagal savo Procedūros reglamento 64 straipsnį, paprašė Komisijos pateikti dokumentą ir atsakyti į tam tikrus klausimus. Komisija tai padarė per nustatytą terminą.

49 Per 2009 m. birželio 17 d. posėdį buvo išklausytos šalių žodinės pastabos ir jų atsakymai į Pirmosios instancijos teismo pateiktus klausimus.

50 Ieškovės Teismo prašo:

— panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis su jomis susijęs,

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

51 Komisija Teismo prašo:

— atmesti ieškinį,

— priteisti iš ieškovių bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

52 Grįsdamos savo ieškinį ieškovės pateikia du ieškinio pagrindus. Pirmąjį ieškinio pagrindą sudaro dvi dalys. Pirma dalis susijusi su EB 81 straipsnio 1 dalies ir 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2t., p. 205) 23 straipsnio 2 dalies pažeidimu. Antra dalis, kuri pateikta subsidiariai, susijusi su nepakankamu motyvavimu. Antrasis ieškinio pagrindas susijęs su vienodo požiūrio principo pažeidimu. Kadangi šie abu ieškinio pagrindai glaudžiai susiję, juos reikia nagrinėti kartu.

1. *Šalių argumentai*

53 Pirmojo ieškinio pagrindo pirma dalimi ieškovės teigia, kad laikydama jas atsakingomis už WWTE padarytą pažeidimą Komisija pažeidė EB 81 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį.

54 Jos pažymi, kad pagal teismo ir Komisijos sprendimų priėmimo praktiką tam, kad įmonę būtų galima laikyti atsakinga už kitos įmonės pažeidimą, turi būti tenkinamos dvi kumuliacinės sąlygos: pirmoji įmonė turi ne tik pajėgti daryti lemiamą įtaką kitos įmonės veiksmams, bet ir iš tikrųjų tokią įtaką padaryti.

55 Kalbėdamos apie pirmąją sąlygą ieškovės tvirtina, kad iki 1998 m. gegužės mėn. TCLT negalėjo daryti lemiamos įtakos WWTE prekybos politikai ir neturėjo tokių administracinių galių jos atžvilgiu, kad ši visiškai netektų realaus savarankiškumo nustatydama savo veiklos rinkoje kryptį. Todėl jos mano, kad Komisija klaidingai priskyrė atsakomybę TCLT, o todėl ir SCTC bei SCC už WWTE padarytą pažeidimą per minėtą laikotarpį.

56 Grįsdamos savo teiginius ieškovės, be kita ko, nurodo aplinkybę, kad SCTC ir SCC tik netiesiogiai dalyvavo WWTE kapitale, kad WWTE kartu kontroliavo, viena vertus, TCLT ir, kita vertus, WWTE pirmininkas ir jo šeima ir kad „bylos medžiagoje esančios aplinkybės“, kuriomis Komisija remiasi ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje, neįrodo, jog jos WWTE galėjo daryti lemiamą įtaką.

57 Ieškovės mano, kad 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamente (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) (OL L 24, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 3 t., p. 40) minima „bendros kontrolės“ sąvoka nereiškia galios daryti lemiamą įtaką. Šiuo klausimu jos tvirtina, pirma, kad šis reglamentas negali būti taikomas pagal analogiją šioje byloje. Antra, jos teigia, kad netgi darant prielaidą, jog minėtame reglamente galima rasti nuorodų, „galiai daryti lemiamą įtaką dukterinės bendrovės prekybos politikai“ apibrėžti tinkamesnė „išimtinės kontrolės“, o ne „bendros kontrolės“ sąvoka.

58 Kalbėdamos apie laikotarpį po 1998 m. gegužės mėn. ieškovės pripažįsta, kad jos galėjo daryti lemiamą įtaką WWTE.

59 Kalbėdamos apie antrąją sąlygą ieškovės pirmiausia tvirtina, jog tam, kad ši sąlyga būtų įvykdyta, pirma, patronuojanti bendrovė dukterinei bendrovei turi būti davusi tiesioginius nurodymus daryti pažeidimą arba tiesiogiai dalyvavusi jį darant. Grįsdamos šį teiginį jos, be kita ko, remiasi ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamojoje dalyje padaryta Komisijos išvada, kad „[išskyrus] patronuojančių bendrovių ir jų dukterinių bendrovių ryšį, byloje nėra jokių nuorodų į *Universal* <…> ir *Universal Leaf* realų dalyvavimą [ginčijamame sprendime] nagrinėjamomis aplinkybėmis.“

60 Ieškovių nuomone, Komisija klysta tvirtindama, kad pakanka įrodyti, jog dukterinė bendrovė nėra visiškai savarankiška nustatydama savo veiklos rinkoje kryptį, – ir tam nereikia nurodyti konkretaus ryšio su neteisėtais veiksmais, kad būtų įrodyta, jog iš tikrųjų daroma lemiama įtaka. Viena vertus, jos mano, kad tokios Komisijos nuomonės nepagrindžia jos nurodyta teismų praktika. Kita vertus, ieškovės tvirtina, kad minėta įtaka turi daryti poveikį „su pažeidimu susijusiai prekybos politikai“. Tačiau šiuo

atveju pažeidimas padarytas žaliavinio tabako supirkimo rinkoje, t. y. rinkoje, kurioje WWTE visiškai savarankiška ir kuri nesusijusi su „prekybos ar pardavimo politika“. Taip pat ieškovės nesutinka su tuo, kad įrodymai, kuriais remiasi Komisija, susiję tik su tabako finansavimu ir pardavimu, o ne su žaliavinio tabako supirkimu.

61 Antra, ieškovės teigia, kad vertikaliai integruotoje bendrovių grupėje atsakomybė už dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus savaime neturi būti priskiriama grupei vadovaujančiai bendrovei. Tokią atsakomybę galima priskirti tik patronuojančiai bendrovei, kuri atitinkamai dukterinei bendrovei davė nurodymus arba iš esmės vadovavo jos veiksmams.

62 Trečia, ieškovės tvirtina, jog būtent Komisija turi įrodyti, kad jos davė nurodymus WWTE. Jos teigia, jog negalima daryti prielaidos, kad jeigu bendrovė 100 % valdo kitos bendrovės kapitalą, ji realiai daro lemiamą poveikį tos bendrovės prekybos politikai. Be kita ko, jos pažymi, kad bylose, kuriose priimti šio sprendimo 27 punkte minėti Sprendimai *AEG-Telefunken prieš Komisiją ir PVC II*, Bendrijos teismas neapsiribojo tik tokia prielaida, bet ir išsamiai nagrinėjo, ar patronuojanti bendrovė dalyvavo darant pažeidimą.

63 Ieškovių nuomone, bet kuriuo atveju Komisija nesirėmė minėta prielaida nei pranešime apie kaltinimus, nei ginčijamame sprendime. Todėl ji negali jos nurodyti pirmą kartą atsiliepime į ieškinį. Ieškovės priduria, jog ginčijamo sprendimo 18 ir 376 konstatuojamosiose dalyse Komisija pažymėjo, kad net tuo atveju, jei dukterinės bendrovės kapitalas valdomas 100 %, ji turi pateikti papildomų įrodymų, kad šią dukterinę bendrovę patronuojančią bendrovę būtų galima laikyti atsakinga už dukterinės bendrovės veiksmus.

64 Be to, ieškovės atkreipia dėmesį į tai, kad Komisija turi pateikti įrodymų, jog darytas lemiamas poveikis, kiekvienos iš jų atžvilgiu. Šiomis aplinkybėmis jos pirmiausia tvirtina, kad Komisija negali teigti, jog M. V. „užėmė pareigas grupės valdymo lygiu“ minėto 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* (T-31/99, Rink. p. II-1881) 37 punkto prasme. Jos pažymi, kad M. V. nebuvo SCC paskirtas darbuotojas, todėl jis negali būti prilygintas šiame sprendime minėtiems „aukštus postus užimantiems vadovams“, ir kad jis nebuvo asmuo, atsakingas už visą *Standard* grupės veiklą tam tikrame regione ar šalyje, arba kuriam minėtoje grupėje pavestas visų atitinkame sektoriuje veikiančių įmonių komercinis administravimas pasaulio lygiu. Ieškovės patikslina, kad M. V. atliko *Standard Commercial Tobacco Services Ltd* (toliau – SCTL) atstovo Europoje vaidmenį, bet šie įgaliojimai kilo iš vietos dukterinių bendrovių, tarp kurių ir WWTE, valdybos nario pareigų, o ne iš SCC suteikto statuso. M. V. pareigos apėmė tik perdirbto tabako pardavimo per *Standard* grupės tarptautinio pardavimo tinklą koordinavimą.

65 Ketvirta, ieškovės nurodo laikotarpį iki 1998 m. gegužės mėnesio. Jos teigia, kad Komisija nepateikė pakankamai įrodymų , jog per šį laikotarpį kuri nors iš jų būtų davusi nurodymą WWTE imtis antikonkurencinių veiksmų. Ypač ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje minėti įrodymai šiuo atžvilgiu nėra pakankami.

66 Visų pirma, šiuo klausimu ieškovės tvirtina, kad Komisija nepateikė jokio įrodymo ir jokio argumento dėl TCLT. Jos, be kita ko, pažymi, kad TCLT yra savo veiklos neturinti įmonė, o jos dalyvavimas WWTE yra tik finansinio pobūdžio.

67 Antra, ieškovės teigia, kad M. V. dirbo SCTL, o ne SCC. Be to, jos tvirtina, kad Komisijos teiginys, jog M. V. buvo bendrai atsakingas už *Standard* grupės veiklą Europoje ir veikė kaip SCC atstovas, yra labai bendro pobūdžio ir todėl visiškai nepagrįstas. Bet kuriuo atveju šios aplinkybės neįrodo, kad SCTC davė tiesioginius nurodymus WWTE atlikti antikonkurencinius veiksmus.

68 Trečia, ieškovės tvirtina, jog Komisijos teiginys, kad M. V. buvo „atsakingas už WWTE ir patronuojančių bendrovių ryšius“ (ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamoji dalis), taip pat yra labai bendro pobūdžio ir todėl visiškai nepagrįstas. Be kita ko, jos tvirtina, jog Komisija neįrodė, kad minėti „ryšiai“ apėmė nurodymų WWTE davimą.

69 Ketvirta, ieškovės teigia, jog ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje minėtame 1996 m. kovo 25 ir 26 dienomis vykusio WWTE valdybos susirinkimo protokole nurodyta tik SCTC, todėl Komisijos su šiuo protokolu susiję argumentai negali būti taikomi SCC ir TCLT. SCTC priduria, kad šis protokolas neįrodo, jog ji WWTE davė nurodymus imtis antikonkurencinių veiksmų. Iš tikrųjų su SCTC turi būti konsultuojamasi ir ji duoda leidimą tik dėl klausimų, nesusijusių su žaliavinio tabako supirkimu, t. y. būtent dėl perdirbto tabako pardavimo ir nepaprastųjų išlaidų.

70 Penkta, TCLT pažymi, jog Komisija neminėjo, kad ji buvo susijusi su kuria nors iš ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje minėtų faksogramų. SCC teigia, kad šios faksogramos buvo atsiųstos SCTC pavaldžios bendrovės darbuotojui, o ne jai pačiai. Tam tikrose iš minėtų faksogramų nurodytas pavadinimas *Standard Commercial UK* yra siuntėjo klaida, nes SCC neturi atstovybės Jungtinėje Karalystėje. Taip pat SCC metinėse ataskaitose klaidingai nurodyta, kad M. V. yra SCC pirmininko pavaduotojas. SCTC savo ruožtu pažymi, jog aptariamose faksogramose tik nurodyta, kad

gali būti, jog M. V. buvo informuotas apie WWTE veiksmus, ir mano, kad remiantis tuo negalima daryti išvados, jog SCTC davė nurodymus WWTE atlikti antikonkurencinius veiksmus.

71 Penkta, ieškovės nurodo laikotarpį po 1998 m. gegužės mėnesio. Jos teigia, jog Komisija nepateikė pakankamai įrodymų , kad per šį laikotarpį kuri nors iš jų davė nurodymus WWTE imtis antikonkurencinių veiksmų.

72 Šiuo klausimu jos pirmiausia nurodo, kad ginčijamo sprendimo 396 ir 398 konstatuojamosiose dalyse esančios išvados susijusios tik su SCTC.

73 Antra, ieškovės nesutinka su ginčijamo sprendimo 398 konstatuojamojoje dalyje ir 313 išnašoje Komisijos pateiktomis išvadomis. Pirmiausia jos mano, kad „su Ispanijos augintojais sudarytos ilgalaikės tiekimo sutartys“, kurios nurodytos šioje išnašoje, niekaip nesusijusios su atitinkamais pažeidimais ir todėl jomis negalima remtis įrodinėjant, kad kuri nors iš jų davė nurodymus WWTE imtis antikonkurencinių veiksmų. Paskui, ieškovės tvirtina, kad Komisija negali remtis ir su WWTE vadovu susijusiu argumentu. Šiuo klausimu, viena vertus, jos tvirtina, kad šis vadovas neįrodo, jog SCTC davė nurodymus WWTE daryti konkurencijos taisyklių pažeidimą. Kita vertus, jos nurodo, jog minėtame vadove „numatyta, kad SCTC duoda leidimą prieš prasidedant sutarčių sudarymo procedūrai“, o tai praktiškai reiškia, kad ji „duoda leidimą dėl Ispanijoje supirktino tabako kiekio“. Jos patikslina, kad šis leidimas duodamas tvirtinant metinį biudžetą ir kad tai nėra leidimas pirkti už nustatytą kainą arba nustatyti kainą pagal atitinkamą metodą ar formulę. Atsižvelgdama į SCTC leidžiamas išlaidų ribas WWTE „visiškai savarankiškai įgyvendina nepriklausomą pirkimo politiką“. Jos

priduria, kad vadovas priimtas 2000 m., todėl juo negalima remtis įrodinėjant, kad SCTC darė lemiamą įtaką WWTE nuo 1998 m. gegužės mėnesio.

74 Šešta, ieškovių nuomone, jos teisiškai įrodė, kad tuo metu, kai buvo padarytas EB 81 straipsnio 1 dalies pažeidimas, WWTE rinkoje veikė savarankiškai, o ne jų nurodymu.

75 Šiuo atžvilgiu jos pažymi, pirma, kad Komisija neginčijo, jog WWTE turi savo vietos administraciją.

76 Antra, jos nurodo tai, kad WWTE turėjo savo aktyvus ir personalą.

77 Trečia, jos pakartoja, kad SCTC dalyvavo platinant ir parduodant perdirbtą tabaką, o WWTE vienintelė buvo atsakinga už žaliavinio tabako supirkimą.

78 Ketvirta, ieškovės nurodo, jog *Standard* grupės struktūra decentralizuota ir kad „Ispanijos tabako rinka yra labai maža grupės bendrosios veiklos dalis“.

79 Penkta, dublike ieškovės pažymi, kad TCLT turėjo tik finansinių išteklių, nevykdė veiklos ir nesamdė darbuotojų. Jos nurodo, kad TCLT iš WWTE perdirbtą tabaką supirko tik „formaliai“, „kad WWTE buhalterinės apskaitos dokumentuose įregistruotų

pelną“, ir kad SCTC visai nebuvo suinteresuota WWTE pirkimo strategija, už kurią iš esmės buvo atsakingas tik WWTE pirmininkas.

80 Iš visų pateiktų samprotavimų ieškovės daro išvadą, kad Komisija pakankamai neįrodė, jog kuri nors iš jų davė nurodymus WWTE imtis antikonkurencinių veiksmų. Todėl Komisija klaidingai pritaikė EB 81 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį.

81 Pirmojo ieškinio pagrindo antroje dalyje, kuri pateikta subsidiariai, ieškovės tvirtina, kad Komisija pažeidė EB 253 straipsnį, nes nepakankamai motyvavo savo vertinimą, kad jos turi būti laikomos solidariai atsakingomis už WWTE veiksmus.

82 Kalbant apie antrąjį ieškinio pagrindą, ieškovės nurodo, kad, pirma, Komisija naudojo du skirtingus kriterijus darydama išvadą, jog *Universal, Universal Leaf Tobacco Co. Inc.* (toliau – *Universal Leaf*) ir *Sepi* neatsakė už savo atitinkamų dukterinių bendrovių neteisėtus veiksmus. Iš tikrųjų ji patikrino, ar bylos medžiagoje buvo, pirma, „nuorodų, kad *Universal* ir *Universal Leaf* realiai dalyvavo [ginčijamame sprendime] nagrinėjamomis aplinkybėmis“ (ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamoji dalis) ir, antra, „tiesioginis bendravimas tarp *Cetarsa* ir *Sepi* dėl šios bylos dalyko“ (ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamoji dalis).

83 Tačiau Komisija nepateikė nei SCC, SCTC ar TCLT realaus dalyvavimo WWTE padarytame pažeidime įrodymo, nei bent menkiausio tiesioginio bendravimo tarp šių įmonių ir WWTE dėl šios bylos dalyko įrodymo.

84 Antra, ieškovės teigia, kad Komisija palankiau vertino ir *Intabex* nei TCLT. Jos kritikuoja tai, kad TCLT, skirtingai nei *Intabex*, buvo nurodyta tarp ginčijamo sprendimo adresatų ir laikoma atsakinga už savo dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, nors ji šioje bendrovėje dalyvauja tik finansiškai, ir kad Komisija nepateikė jokių jos realaus dalyvavimo aplinkybėmis, kuriomis kaltinama WWTE, įrodymų.

85 Ieškovės mano, kad aplinkybė, jog TCLT atsakyme į pranešimą apie kaltinimus nepaminėjo, kad ji WWTE dalyvauja tik finansiškai, yra nesvarbi. Jos pažymi, kad būtent Komisija turėjo įrodyti, jog TCLT gali būti pripažinta atsakinga. Be to, jos mano, kad Komisija negali pagrįstai teigti, jog TCLT buvo pagrindinė WWTE pirkėja nuo 1996 m. iki 1999 metų. Iš tikrųjų, pirma, buvo perkama išimtinai dėl su mokesčiais susijusių priežasčių, o realiai TCLT tabakas visai nebuvo tiekiamas. Antra, ginčijamame sprendime Komisija nepateikė šio argumento.

86 Trečia, ieškovės pabrėžia, kad nesiremia savo naudai neteisėtumu, suteikusiu naudos trečiajam asmeniui. Konkrečiau kalbant, ieškovės nurodo, kad jos netvirtina, jog Komisija neteisėtai netaikė atsakomybės *Universal*, *Universal Leaf*, *Sepi* ar *Intabex* ar joms neadresavo ginčijamo sprendimo. Jos teigia, kad jei remdamasi konkrečiu kriterijumi Komisija mano, jog viena įmonė neturi būti ginčijamo sprendimo adresatė, ji nediskriminuodama turi taikyti tą patį kriterijų ir visoms kitoms susijusioms įmonėms.

87 Komisija mano, kad pirmasis pagrindas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

88 Visų pirma Komisija pritaria ieškovių nuomonei, jog tam, kad patronuojanti bendrovė galėtų būti laikoma atsakinga už vienos iš savo dukterinių bendrovių atliktus veiksmus, reikia, pirma, kad ji galėtų daryti lemiamą įtaką šios dukterinės bendrovės veiksmams prekybos srityje, ir, antra, kad ji iš tikrųjų tokią įtaką būtų padariusi.

89 Kalbėdama apie pirmąją sąlygą Komisija nurodo, kad teisės aktų leidėjas ją pakankamai tiksliai apibrėžė Reglamente Nr. 139/2004. Konkrečiai kalbant, ji daro nuorodą į šio reglamento 3 straipsnio 2 ir 3 dalis. Be to, ji atmeta ieškovių teiginį, kad įtaka yra „lemiama“ tik jeigu ji yra „išimtinė“ (žr. šio sprendimo 57 punktą).

90 Kalbėdama apie šio sprendimo 88 punkte minėtą antrąją iš dviejų sąlygų Komisija ginčija ieškovių nuomonę, jog pagal šią sąlygą reikalaujama, kad patronuojanti bendrovė savo dukterinei bendrovei būtų davusi nurodymą pažeisti EB 81 straipsnį arba tiesiogiai dalyvavusi darant pažeidimą. Komisija tvirtina, kad apibrėžiant šį reikalavimą teismų praktikoje nuolat nurodomas dukterinės bendrovės savarankiškumo nustatant savo veiklos rinkoje kryptį nebuvimas ir tam nereikia įrodyti konkretaus ryšio su neteisėtais veiksmais.

91 Komisija tvirtina, jog tarp įrodymų, kad dukterinės bendrovės politika iš tikrųjų buvo kontroliuojama, nurodyta aplinkybė, kad patronuojančiai bendrovei buvo atstovaujama minėtos dukterinės bendrovės valdyboje. Komisija priduria, kad dukterinė bendrovė turi mažiau savarankiškumo, kai ji veikia toje pačioje ar glaudžiai susijusioje rinkoje kaip ir jos patronuojanti bendrovė. Be šių bendrų aplinkybių tam tikros konkrečios aplinkybės leidžia įrodyti, kad patronuojanti bendrovė dalyvauja savo dukterinės bendrovės prekybos politikoje ar kad ji nustatė mechanizmus, leidžiančius prižiūrėti šios veiklą.

92 Be to, Komisija teigia, jog teismų praktikoje pripažinta, kad jei dukterinė bendrovė yra 100 % valdoma patronuojančios bendrovės, yra preziumuojama, kad ši įgyvendino savo teisę daryti įtaką dukterinės bendrovės elgesiui. Šią prezumpciją patronuojanti bendrovė gali nuginčyti pateikusi įrodymų, kad minėta dukterinė bendrovė realiai rinkoje veikia savarankiškai.

93 Komisija pažymi, kad pateikta prezumpcija taikoma ir tais atvejais, kai patronuojanti bendrovė tiesiogiai 100 % valdo dukterinę bendrovę, ir tais atvejais, kai ši bendrovė 100 % valdo tik netiesiogiai.

94 Antra, Komisija nagrinėja laikotarpį iki 1998 m. gegužės mėnesio.

95 Visų pirma, šiuo klausimu ji pažymi, jog ginčijamo sprendimo 388, 390 ir 391 konstatuojamosiose dalyse teisiškai įrodė, kad per šį laikotarpį ieškovės turėjo galimybę daryti lemiamą įtaką WWTE.

96 Antra, Komisija teigia, jog ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje ji nurodė tam tikras aplinkybes, įrodančias, kad WWTE patronuojančios bendrovės nustatė atitinkamus mechanizmus, leidžiančius joms iš tikrųjų daryti lemiamą įtaką WWTE veiksmams prekybos srityje. Šiomis aplinkybėmis Komisija nurodo, kad aplinkybė, jog lemiama įtaka buvo realiai daroma, yra geriausias objektyvus kriterijus nustatant, ar patronuojanti bendrovė galėjo daryti tokią įtaką.

97 Dėl minėtų aplinkybių Komisija pirmiausia atkreipia dėmesį į M. V. vaidmenį ir atsakomybę *Standard* grupėje. Pirmiausia ji mano, jog netinkamas ieškovių argumentas,

kad M. V. nebuvo SCC, SCTC ar TCLT darbuotojas ir nėjo „corporate officer“ pareigų kurioje nors iš šių bendrovių. Svarbu tik žinoti, ar jis „užėmė pareigas grupės valdymo lygiu“ (šio sprendimo 64 punkte minėto Sprendimo *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* 37 punktas).

98 Paskui Komisija daro nuorodą į 1996 m. kovo 25 ir 26 dienomis vykusio WWTE valdybos susirinkimo protokolą.

99 Be to, Komisija teigia, kad ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje minėta korespondencija įrodo, jog WWTE pirmininkas informavo M. V. ne tik apie šios bendrovės tabako supirkimo veiklą, bet ir apie su kitais perdirbėjais sudarytus susitarimus dėl kainų ir kiekių.

100 Trečia, Komisija tvirtina, jog tai, kad *Standard* grupėje vienintelė bendrovė TCLT tiesiogiai valdo WWTE, nekliudo SCC ir SCTC daryti lemiamos įtakos šiai bendrovei. Komisija teigia, kad ryšio tarp WWTE ir ieškovių egzistavimą įrodo keletas aplinkybių. Šiuo klausimu, be kita ko, ji pažymi, kad TCLT paskyrė du iš keturių WWTE valdybos narių ir buvo pagrindinė jos klientė 1996–1999 metais, kad SCTC veikia tabako perdirbimo ir prekybos sektoriuje ir yra pagrindinė WWTE klientė nuo 2000 m. ir kad SCC pirmininko pavaduotojas, atsakingas už veiklą tabako sektoriuje Europoje, yra WWTE valdybos narys. Ji pažymi, kad šioje grupėje kiekviena bendrovė atlieka apibrėžtą vaidmenį: WWTE perka žaliavinį tabaką Ispanijoje ir jį perdirba, paskui jos produkciją tiesiogiai perka TCLT ir SCTC, paskui šios bendrovės tą produkciją parduoda per SCC pardavimo tinklą, o ši koordinuoja įvairių grupėje veikiančių bendrovių veiklą.

101 Iš viso to, kas pasakyta, Komisija daro išvadą, kad nepadarė jokios teisės klaidos nuspręsdama, jog per laikotarpį iki 1998 m. gegužės mėn. WWTE ir *Standard* grupė sudarė ekonominį vienetą ir dėl to ieškoves reikėjo pripažinti solidariai atsakingomis už baudos mokėjimą.

102 Trečia, Komisija nagrinėja laikotarpį po 1998 m. gegužės mėnesio.

103 Visų pirma, šiuo klausimu ji pažymi, kad ieškovės neginčija, jog per šį laikotarpį galėjo daryti lemiamą įtaką WWTE.

104 Antra, Komisija nurodo, kad nuo 1998 m. gegužės mėn. *Standard* grupė turi išimtinę WWTE kontrolę, o nuo 1998 m. spalio mėn. – valdo 100 % jos kapitalo. Todėl Komisija mano, kad pagrįstai galėjo daryti prielaidą, jog ieškovės darė lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės prekybos politikai.

105 Komisija nesutinka su ieškovių teiginiu, kad ginčijamame sprendime jas laikydama atsakingomis už WWTE neteisėtus veiksmus ji nesirėmė šia prielaida. Pirmiausia ji atmeta ieškovių pateiktą ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamosios dalies aiškinimą (žr. šio sprendimo 59 punktą), tvirtindama, jog iš ginčijamo sprendimo šios konstatuojamosios dalies ir 18 konstatuojamosios dalies matyti, kad „priežastis, dėl kurios [ji šio sprendimo] neadresavo *Intabex* ir *Universal*, buvo jų pastabos, pateiktos atsakyme į pranešimą apie kaltinimus ir per posėdį, kurių pakako nuginčyti bet kokią prezumpciją dėl realios kontrolės, grindžiamos savo dukterinių bendrovių kapitalo valdymu“. Komisija nurodo, kad minėta prielaida ji negalėjo remtis *Taes* atžvilgiu, nes šios patronuojančios bendrovės, t. y. *Universal* ir *Universal Leaf*, valdė tik 90 % jos kapitalo. Kalbėdama apie *Deltafina*, kuri 100 % buvo valdoma *Universal* ir *Universal*

Leaf, Komisija teigia, kad šioms bendrovėms pavyko nuginčyti minėtą prezumpciją ir kad ieškovės niekada netvirtino, jog bylos medžiagoje buvo aplinkybių, įrodančių, kad tos patronuojančios bendrovės darė lemiamą įtaką minėtos dukterinės bendrovės elgesiui.

106 Trečia, Komisija pažymi, jog ginčijamo sprendimo 395–398 konstatuojamosiose dalyse ji nurodo papildomas aplinkybes, pagrindžiančias jos išvadą, kad ieškovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE prekybos politikai.

107 Be kita ko, Komisija remiasi tam tikromis SCTC vykdomojo komiteto memorandumo, siųsto M. V., ištraukomis dėl „su Ispanijos augintojais sudarytų ilgalaikių tiekimo sutarčių“ (ginčijamo sprendimo 396 konstatuojamoji dalis ir 313 išnaša).

108 Kita Komisijos nurodyta aplinkybė, minima ginčijamo sprendimo 398 konstatuojamojoje dalyje ir 314 išnašoje, yra tai, kad WWTE metinį biudžetą tvirtina valdyba, „atsižvelgusi į patronuojančios bendrovės siūlomus pakeitimus“.

109 Be to, Komisija daro nuorodą į ginčijamo sprendimo 398 konstatuojamojoje dalyje jos padarytas išvadas, susijusias su WWTE vadovu. Be kita ko, Komisija pažymi, kad ieškovės pripažįsta, jog SCTC turėjo patvirtinti tabakui pirkti skirtą biudžetą prieš WWTE pirmininkui pradedant sutarčių sudarymo procedūrą.

110 Komisija priduria, kad jos bylos medžiagoje yra daug kitų pavyzdžių, įrodančių, jog ieškovės darė lemiamą įtaką WWTE.

111 Ketvirta, Komisija mano, kad ieškovių nurodytos aplinkybės, kurios pakartotos šio sprendimo 75–79 punktuose, neįrodo, jog WWTE rinkoje veikė savarankiškai.

112 Kalbėdama apie antrąjį ieškinio pagrindą Komisija ginčija, kad pažeidė vienodo požiūrio principą.

113 Pirmiausia Komisija primena, kad pagal nusistovėjusią teismo praktiką vienodo požiūrio principo paisymas turi būti suderinamas su teisėtumo principu, pagal kurį niekas negali savo naudai remtis neteisėtumu, suteikusiu naudos kitam asmeniui. Ji mano, kad net jei paaiškėtų, jog ginčijamas sprendimas nebuvo adresuotas tam tikroms įmonėms, nors jos ir buvo tokioje pačioje padėtyje kaip ir ieškovės, ši aplinkybė nėra svarbi tiek, kiek tai susiję su pastarųjų atsakomybės vertinimu.

114 Paskui pirmiausia Komisija teigia, kad ieškovių padėtis skiriasi nuo *Universal*, *Universal Leaf* ir *Sepi*, todėl šiuo atveju negalima kalbėti apie vienodo požiūrio principo pažeidimą. Konkrečiau kalbant, nukreipdama į ginčijamo sprendimo 18, 375, 376, 384 ir 385 konstatuojamąsias dalis Komisija tvirtina, jog neturėjo pakankamai įrodymų padaryti išvadą, kad *Taes*, *Deltafina* ir *Cetarsa* prekybos srityje neveikė savarankiškai nuo jų atitinkamų patronuojančių bendrovių.

115 Pirma, dėl *Taes* ir *Deltafina* Komisija nurodo, kad iš pradžių ji išsiuntė pranešimą apie kaltinimus ne tik šioms, bet ir jų patronuojančioms bendrovėms. Tačiau savo atsakyme į pranešimą apie kaltinimus ir per posėdį tos patronuojančios bendrovės vis dėlto pateikė „išsamių ir įtikinamų“ argumentų, kurie Komisijai leido nuspręsti, kad jos su *Taes* ir *Deltafina* nesudarė ekonominio vieneto.

116 Komisija teigia, kad ieškovių nurodyta ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamosios dalies ištrauka (žr. šio sprendimo 59 ir 82 punktus) turi būti aiškinama „atsižvelgiant į 18 konstatuojamąją dalį ir į visą [šį] sprendimą“. Ji atkreipia dėmesį į tai, kad ginčijamame sprendime ji visai netvirtina, jog tam, kad patronuojanti bendrovė būtų laikoma atsakinga už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, reikia įrodyti, kad ta patronuojanti bendrovė „iš tikrųjų dalyvavo“ darant pažeidimą. Ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamojoje dalyje nurodydama „realaus dalyvavimo <...> šiame sprendime nagrinėjamomis aplinkybėmis“ nebuvimą ji remiasi tuo, jog „nėra faktinių aplinkybių, įrodančių, kad daryta lemiama įtaka“. Tačiau tokių faktinių aplinkybių yra ieškovių atveju.

117 Konkrečiau kalbėdama apie *Deltafina* ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamojoje dalyje Komisija nurodo, kad ji tik siekė pažymėti, jog *Universal* ir *Universal Leaf* pateikė argumentų, įrodančių jų dukterinės bendrovės savarankiškumą prekybos srityje, todėl „prezumpciją nuginčijo“. Ji teigia, kad „gali būti, jog [šios konstatuojamosios dalies formuluotė nepatenkinama]“, tačiau, jos nuomone, dėl to ieškovės negalėjo manyti, kad ji *Universal* ir *Universal Leaf* galėjo laikyti atsakingomis už *Deltafina* veiksmus tik pateikusi įrodymų, kad jos tiesiogiai dalyvavo darant pažeidimą.

118 Taikant proceso organizavimo priemones (žr. šio sprendimo 48 punktą) pakviesta į Bendrąjį Teismą pateikti paaiškinimus dėl šio sprendimo 115 punkte minėtų „išsamių ir įtikinamų“ argumentų Komisija vis dėlto pripažino, priešingai nei nurodė savo rašytiniuose dokumentuose, kad ji *Universal* ir *Universal Leaf* nelaikė atsakingomis

už neteisėtą *Deltafina* elgesį ne dėl tos aplinkybės, kad per administracinę procedūrą joms pavyko nuginčyti prezumpciją, kylančią iš to, kad jos valdo 100 % *Deltafina* akcijų. Komisija pažymėjo, kad dabar yra daug teismų praktikos, patvirtinančios jos teiginį, jog to, kad dukterinės bendrovės kapitalas valdomas 100 % „vien tik ir savaime“ pakanka, kad būtų preziumuojama, jog patronuojanti bendrovė realiai daro lemiamą įtaką šios dukterinės bendrovės veiksmams. Vis dėlto tada, kai priėmė ginčijamą sprendimą, ji stengėsi „atsargiai naudoti šią prezumpciją ir kiek įmanoma pagrįsti savo išvadas, susijusias su patronuojančių bendrovių atsakomybe, dviem pagrindais: taikyti prezumpciją 100 % valdomų dukterinių bendrovių atveju ir įveikti bet kokį mėginimą nuginčyti prezumpciją, konkrečiai įrodant realią lemiamą įtaką pasitelkiant papildomus įrodymus“. Be to, Komisija teigia, kad atsižvelgusi į tai, jog bylos medžiagoje nėra jokių konkrečių įrodymų, kad *Universal* ir *Universal Leaf* realiai darė tokią įtaką *Deltafina* veiksmams prekybos srityje, ji nusprendė šių bendrovių nelaikyti atsakingomis už pastarosios padarytą pažeidimą. Komisija patikslino, kad ji dar mažiau buvo linkusi remtis minėta prezumpcija *Deltafina* atveju dėl to, kad ši neveikė Ispanijos žaliavinio tabako supirkimo ir pirminio perdirbimo rinkoje.

119 Antra, kalbėdama apie *Cetarsa* Komisija pažymi, kad ši bendrovė priklauso *Sepi*, t. y. valstybės kontroliuojamai bendrovei, dalyvaujančiai Ispanijoje vykstančiame valstybės subsidijuojamų pramonės bendrovių privatizavime, ir kuri yra pavaldi Ispanijos ekonomikos ir finansų ministrui. Komisija tvirtina, kad bylos medžiagoje nėra jokių aplinkybių, rodančių, kad *Cetarsa* neveikė visiškai savarankiškai prekybos srityje, ir primena ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamojoje dalyje šiuo klausimu padarytas išvadas (žr. šio sprendimo 30 punktą). Ji priduria, jog ši konstatuojamoji dalis neturi būti aiškinama taip, kad ji reiškia, jog priežastis, dėl kurios *Sepi* nebuvo laikoma atsakinga už *Cetarsa* elgesį, yra įrodymų, kad šios dvi bendrovės tiesiogiai bendravo,

nebuvimas. Komisija pažymi, kad šioje konstatuojamojoje dalyje ji atsako į konkrečius *Dimon* argumentus, pateiktus per administracinę procedūrą, ir todėl koncentruoja dėmesį į skirtumus tarp šios bendrovės ir *Sepi*.

120 Antra, Komisija tvirtina, kad TCLT padėtis skyrėsi nuo *Intabex*.

121 Komisija nurodo, jog ginčijamame sprendime ji nusprendė, kad atsakyme į pranešimą apie kaltinimus *Intabex* įrodė, jog atsižvelgiant į tai, kad ji *Agroexpansión* dalyvauja tik finansiškai, ji negalėjo šiai daryti nė menkiausios lemiamos įtakos. Tačiau TCLC savo atsakyme į pranešimą apie kaltinimus šiuo klausimu nepateikė jokio argumento. Komisija priduria, kad bet kuriuo atveju 1996–1999 metais TCLT buvo pagrindinė WWTE klientė ir todėl jos padėtis buvo kitokia nei *Intabex*.

2. *Bendrojo Teismo vertinimas*

Pirminės pastabos dėl galimybės inkriminuoti dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus patronuojančiai bendrovei

122 Reikia priminti, kad Bendrijos konkurencijos teisė taikoma įmonių veiklai (2004 m. sausio 7 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 59 punktas) ir kad sąvoka „įmonė“ apima bet kurį ekonominę veiklą vykdantį subjektą, neatsižvelgiant į jo teisinį statusą ar finansavimo būdus (2005 m.

birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 112 punktas).

123 Teismo praktikoje taip pat yra pažymėta, kad sąvoka „įmonė“ turi būti suprantama kaip reiškianti ekonominį vienetą, net jei teisiniu požiūriu šį ekonominį vienetą sudaro keletas fizinių ar juridinių asmenų (2006 m. gruodžio 14 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio*, C-217/05, Rink. p. I-11987, 40 punktas ir 2005 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *DaimlerChrysler prieš Komisiją*, T-325/01, Rink. p. II-3319, 85 punktas).

124 Kai toks ekonominis subjektas pažeidžia konkurencijos taisykles, pagal asmeninės atsakomybės principą jis turi atsakyti už šį pažeidimą (šiuo klausimu žr. 1999 m. liepos 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš Anic Partecipazioni*, C-49/92 P, Rink. p. I-4125, 145 punktą; 2000 m. lapkričio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Cascades prieš Komisiją*, C-279/98 P, Rink. p. I-9693, 78 punktą ir 2007 m. gruodžio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *ETI ir kt.*, C-280/06, Rink. p. I-10893, 39 punktą).

125 Bendrijos konkurencijos teisės pažeidimas turi būti vienareikšmiai inkriminuotas juridiniam asmeniui, kuriam galės būti skirtos baudos. Komisijos sprendimų konkurencijos teisės srityje taikymo ir vykdymo tikslu adresatas turi būti subjektas, turintis teisinį subjektiškumą (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *PVC II* 978 punktą).

126 Iš nusistovėjusios teismo praktikos išplaukia, kad atsakomybė už dukterinės bendrovės elgesį gali tekti patronuojančiai bendrovei, be kita ko, kai, nors ir turėdama savarankišką teisinį subjektiškumą, ši dukterinė bendrovė savarankiškai nesprendžia dėl savo elgesio rinkoje, o iš esmės įgyvendina patronuojančios bendrovės nurodymus (šio sprendimo 27 punkte minėto Teisingumo Teismo sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją* 132 ir 133 punktai; 1972 m. liepos 14 d. Teisingumo Teismo

sprendimo *Geigy prieš Komisiją*, 52/69, Rink. p. 787, 44 punktas ir 1973 m. vasario 21 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Europemballage ir Continental Can prieš Komisiją*, 6/72, Rink. p. 215, 15 punktas), visų pirma atsižvelgiant į šių dviejų teisės subjektų ekonominius, organizacinius ir teisinius ryšius (pagal analogiją žr. šio sprendimo 122 punkte minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 117 punktą ir šio sprendimo 124 punkte minėto Sprendimo *ETI ir kt.* 49 punktą).

127 Iš tiesų tokioje situacijoje patronuojanti ir dukterinė bendrovės yra vienas ekonominis vienetas ir todėl viena įmonė šio sprendimo 122 ir 123 punktuose minėtos teismų praktikos prasme. Taigi ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė kurstė dukterinę bendrovę padaryti pažeidimą, arba *a fortiori* ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė dalyvavo darant pažeidimą, o todėl, kad jos sudaro vieną įmonę EB 81 straipsnio prasme, Komisija gali adresuoti sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, patronuojančiai bendrovei (2007 m. gruodžio 12 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Akzo Nobel ir kt. prieš Komisiją*, T-112/05, Rink. p. II-5049, 58 punktas).

128 Taip pat iš teismo praktikos matyti, kad Komisija negali tik konstatuoti, jog patronuojanti bendrovė gali daryti lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui, bet ir turi patikrinti, ar ši įtaka realiai padaryta (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *Imperial Chemical Industrines prieš Komisiją* 137 punktą ir šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *AEG-Telefunkenprieš Komisiją* 50 punktą).

129 Tuo ypatingu atveju, kai patronuojančiai bendrovei priklauso Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą padariusios jos dukterinės bendrovės 100 % akcijų, viena vertus, ši patronuojanti bendrovė gali daryti lemiamą įtaką šios dukterinės bendrovės elgesiui (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *Imperial Chemical Industries prieš Komisiją* 136 ir 137 punktus) ir, kita vertus, egzistuoja nuginčijama prezumpcija, kad ši patronuojanti bendrovė iš tikrųjų daro lemiamą įtaką savo dukterinės bendrovės elgesiui (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *AEG-Telefunken prieš Komisiją* 50 punktą ir šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *PVC II*, 961 ir 984 punktus).

130 Tokiomis aplinkybėmis Komisijai pakanka įrodyti, jog patronuojančiai bendrovei priklauso visas jos dukterinės bendrovės kapitalas tam, kad būtų preziumuojama, jog patronuojanti bendrovė daro lemiamą įtaką jos prekybos politikai. Tada Komisija gali pripažinti, kad patronuojanti bendrovė solidariai atsakinga už dukterinei bendrovei skirtos baudos sumokėjimą, nebent patronuojanti bendrovė, kuri turi nuginčyti šią prezumpciją, pateiktų pakankamai įrodymų, kad jos dukterinė bendrovė rinkoje elgiasi savarankiškai (šiuo klausimu žr. šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* 29 punktą).

131 Nors tiesa, kad šio sprendimo 27 punkte minėto Sprendimo *Stora Kopparbergs Bergslags prieš Komisiją* 28 ir 29 punktuose Teisingumo Teismas, be to, kad patronuojanti bendrovė turi turėti 100 % dukterinės bendrovės kapitalo, nurodė ir kitas aplinkybes, kaip antai, kad nebuvo užginčyta, jog patronuojanti bendrovė darė įtaką savo dukterinės bendrovės prekybos politikai arba kad abiem bendrovėms buvo bendrai atstovaujama per administracinę procedūrą, vis dėlto šias aplinkybes Teisingumo Teismas nurodė tik siekdamas paminėti visus elementus, kuriais remdamasis Pirmosios instancijos teismas grindė savo motyvus, o ne tam, kad nustatytų šio sprendimo 129 punkte minėtai prezumpcijai taikyti reikalavimą pateikti papildomų įrodymų, kad patronuojanti bendrovė iš tikrųjų darė įtaką (2008 m. spalio 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Schunk ir Schunk Kohlenstoff-Technik prieš Komisiją*, T-69/04, Rink. p. II-2567, 57 punktas).

132 Galiausiai reikia pažymėti, kad prezumpcija, susijusi su viso kapitalo valdymu, gali būti taikoma ne tik tada, kai yra tiesioginis ryšys tarp patronuojančios bendrovės ir jos dukterinės bendrovės, bet ir tada, kai šis ryšys netiesioginis, t. y. tarp jų įsiterpia kita dukterinė bendrovė, kaip yra šiuo atveju.

Dėl ginčijamame sprendime Komisijos taikytų kriterijų patronuojančiai bendrovei priskiriant atsakomybę už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą

133 Iš ginčijamo sprendimo matyti, kad patronuojančiai bendrovei priskirdama atsakomybę už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą ir paskui ją kartu su dukterine bendrove nurodydama tarp asmenų, kuriems skirtas šis sprendimas, ir pripažindama solidariai atsakinga už tai dukterinei bendrovei skirtos baudos sumokėjimą, Komisija rėmėsi toliau pateiktais argumentais.

134 Iš pradžių Komisija darė prielaidą, kad tokią atsakomybę galima priskirti, kai patronuojanti bendrovė ir jos dukterinė bendrovė sudaro vieną ekonominį vienetą ir todėl yra viena įmonė EB 81 straipsnio prasme (žr. ginčijamo sprendimo 374 konstatuojamąją dalį).

135 Pagrindinis elementas, kuriuo rėmėsi Komisija įrodydama, kad patronuojanti ir dukterinė bendrovės yra tokioje padėtyje, – pastarosios bendrovės savarankiškumo nebuvimas, kiek tai susiję su jos elgesiu rinkoje (žr. ginčijamo sprendimo 371 konstatuojamąją dalį), o šis savarankiškumo nebuvimas kyla iš to, kad patronuojanti bendrovė daro „lemiamą įtaką“ savo dukterinės bendrovės elgesiui (žr. ginčijamo sprendimo 18, 372, 373, 378, 380, 381, 383, 391, 392, 397, 399, 400, 422 ir 441 konstatuojamąsias dalis).

136 Šiuo klausimu Komisija nusprendė, kad ji negalėjo vien konstatuoti, jog patronuojanti bendrovė galėjo daryti lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui, bet ir turėjo įrodyti, kad ši įtaka iš tikrųjų buvo padaryta (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 18, 376, 384, 391, 392, 397, 399 ir 400 konstatuojamąsias dalis).

137 Todėl, kaip matyti, be kita ko, iš ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamosios dalies, nors Komisija nusprendė, kad *Sepi* neturėjo atsakyti už savo dukterinės bendrovės *Cetarsa* padarytą pažeidimą, – o vis dėlto valdė beveik 80 % jos kapitalo, – taip atsitiko būtent dėl to, kad Komisijos bylos medžiagoje nebuvo jokių aplinkybių, leidžiančių įrodyti, kad pastaroji savarankiškai nenustato savo elgesio rinkoje. Priešingai nei teigia ieškovės (žr. šio sprendimo 82 punktą), šioje konstatuojamojoje dalyje padaryta išvada, kad minėtoje bylos medžiagoje nėra „tiesioginio bendradarbiavimo tarp *Cetarsa* ir *Sepi* dėl šios bylos dalyko nuorodų“, neturi būti aiškinama taip, kad Komisija *Sepi* nepriskyrė atsakomybės savaime dėl šios aplinkybės. Iš tikrųjų Komisija šia išvada pirmiausia siekė atsakyti į argumentą, *Dimon* pateiktą atsakyme į pranešimą apie kaltinimus, kad *Dimon* buvo diskriminuojama, palyginti su *Sepi*, nes ši, nors, kaip ir *Dimon*, tariamai buvo visiškai informuota apie nagrinėjamus neteisėtus veiksmus, nebuvo laikoma atsakinga už savo dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus. Be to, reikia pridurti, kad ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamojoje dalyje Komisija pateikia tris papildomus argumentus, kad atskirtų *Dimon* ir *Sepi* padėtį ir pagrįstų savo sprendimą pastarosios nelaikyti atsakinga.

138 Taip pat iš ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamosios dalies matyti, kad priežastis, dėl kurios Komisija nei *Universal*, nei jos 100 % valdomos dukterinės bendrovės *Universal Leaf* nelaikė atsakingomis už pastarosios 90 % valdomos dukterinės bendrovės *Taes* neteisėtus veiksmus, yra ta, jog Komisija neturėjo pakankamai įrodymų, kad jos iš tikrųjų šiai darė lemiamą įtaką.

139 Tuos pačius principus Komisija taikė ir ieškovių atveju, kiek tai susiję su laikotarpiu iki 1998 m. gegužės mėnesio. Todėl iš pradžių ji siekė įrodyti, kad ieškovės kontroliavo WWTE kartu su jos pirmininku ir dviem jo šeimos nariais, taip leisdama suprasti, kad jos galėjo daryti lemiamą įtaką šios bendrovės elgesiui (žr. ginčijamo sprendimo 388–391 konstatuojamąsias dalis). Vėliau Komisija stengėsi įrodyti, kad ieškovės WWTE

elgesiui iš tikrųjų darė tokią įtaką (žr. ginčijamo sprendimo 391, 392 ir 400 konstatuojamąsias dalis).

140 Be to, Komisija pažymėjo, kad ypatingu atveju, kai patronuojanti bendrovė valdo visą dukterinės bendrovės kapitalą, pagal teismų praktiką galima preziumuoti, kad pirmoji iš tikrųjų daro lemiamą įtaką antrosios elgesiui (žr. ginčijamo sprendimo 372 konstatuojamąją dalį).

141 Vis dėlto šioje byloje tam, kad tokioje padėtyje esančioms patronuojančioms bendrovėms priskirtų atsakomybę už jų dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, Komisija nusprendė neapsiriboti šia prielaida, o remtis ir faktinėmis aplinkybėmis, kad įrodytų, jog šios patronuojančios bendrovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką savo dukterinei bendrovei, ir todėl patvirtinti minėtą prezumpciją (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 372, 375, 376 ir 378 konstatuojamąsias dalis).

142 Todėl iš ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad, nors Komisija *Deltafina* vadovaujančios ir tarpinės patronuojančių bendrovių, t. y. *Universal* ir *Universal Leaf*, nelaikė atsakingomis už jų dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, nepaisant to, kad jos pirmąją kontroliavo 100 %, ji tai darė dėl tos priežasties, jog neturėjo pakankamai įrodymų, kad jos iš tikrųjų darė lemiamą įtaką minėtai dukterinei bendrovei. Taip pat reikia aiškinti ir ieškovių nurodytą ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamosios dalies ištrauką (žr. šio sprendimo 59 ir 82 punktus). Tiesa, ši ištrauka suformuluota kiek dviprasmiškai. Vis dėlto skaitoma kartu su šio sprendimo 18 konstatuojamąja dalimi ir atsižvelgiant į šio sprendimo kontekstą ji negali būti aiškinama taip, kad priežastis, dėl kurios Komisija šioms dviem patronuojančioms bendrovėms, – ar bet kurioms kitoms patronuojančioms bendrovėms, – netaikė atsakomybės, yra ta, kad jos nedalyvavo darant pažeidimą.

143 Taip pat iš ginčijamo sprendimo 18 konstatuojamosios dalies aiškiai matyti, kad priežastis, dėl kurios Komisija *Agroexpansión* tarpinei patronuojančiai bendrovei, t. y. *Intabex*, netaikė atsakomybės už jos dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus, nors ši pirmąją kontroliavo 100 %, yra ta, kad nebuvo pakankamai įrodymų, jog *Intabex* iš tikrųjų darė lemiamą įtaką minėtai dukterinei bendrovei, nes ji dalyvavo tik finansiškai (taip pat žr. ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamąją dalį).

144 Tačiau būtent dėl to, kad tokių įrodymų buvo tiek, kiek tai susiję su *Dimon*, t. y. *Agroexpansión* vadovaujančia patronuojančia bendrove, vėliau įsigijusia 100 % *Agroexpansión* kapitalo, Komisija nusprendė šią patronuojančią bendrovę laikyti atsakinga už pažeidimą (žr., be kita ko, ginčijamo sprendimo 375 ir 378–380 konstatuojamąsias dalis).

145 Komisija tokio pat požiūrio laikėsi ir ieškovių atveju, kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 1998 m. gegužės mėn. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos. Todėl pripažindama, kad šios yra atsakingos už WWTE neteisėtus veiksmus, Komisija ne tik rėmėsi prezumpcija, kylančia dėl to, kad jos valdė visą (arba tik keletą mėnesių – beveik visą) WWTE kapitalą (žr. ginčijamo sprendimo 375 ir 393 konstatuojamąsias dalis), bet ir atsižvelgė į tam tikras papildomas aplinkybes, įrodančias, kad šios iš tikrųjų darė lemiamą įtaką šios bendrovės elgesiui (žr. ginčijamo sprendimo 375, 396 ir 398 konstatuojamąsias dalis). Komisija pridūrė, kad SCC atsakyme į pranešimą apie kaltinimus pateikti argumentai mėginant įrodyti, kad WWTE rinkoje veikė savarankiškai, neįtikinami (žr. ginčijamo sprendimo 399 konstatuojamąją dalį).

146 Reikia pažymėti, kad Komisija tokį požiūrį taikė ne tik vadovaujančioms patronuojančioms bendrovėms, bet ir tarpinėms patronuojančioms bendrovėms, kaip tai įrodo, kalbant apie pastarąsias, *Universal Leaf*, *Intabex*, SCTC ir TCLT atvejai.

147 Galiausiai reikia pažymėti, kad atsakyme į vieną iš Bendrojo Teismo raštu pateiktų klausimų bei per posėdį Komisija patvirtino, kad ginčijamame sprendime dukterinių bendrovių, 100 % kontroliuojamų patronuojančių bendrovių, atveju ji nusprendė ne tik remtis šio sprendimo 129, 130 ir 140 punktuose minėta prezumpcija, patronuojančioms bendrovėms priskirdama atsakomybę už tų dukterinių bendrovių padarytą pažeidimą, bet ir atsižvelgti į papildomas aplinkybes, įrodančias, kad iš tikrųjų buvo daroma lemiama įtaka. Iš esmės Komisija tokį požiūrį pagrindė tuo, kad atsižvelgusi į ginčijamo sprendimo priėmimo metu galiojusią atitinkamą teismų praktiką ji nusprendė, jog patronuojančių bendrovių atsakomybę apdairiau nustatyti remiantis tokiu „dvigubu pagrindu“.

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo antros dalies

148 Visų pirma reikia išnagrinėti pirmojo ieškinio pagrindo antrą dalį, kurioje ieškovės tvirtina, kad Komisija nepakankamai motyvavo sprendimą joms taikyti atsakomybę už WWTE antikonkurencinius veiksmus.

149 Remiantis nusistovėjusia teismų praktika, EB 253 straipsniu reikalaujamas motyvavimas turi būti pritaikytas prie atitinkamo teisės akto pobūdžio ir aiškiai bei nedviprasmiškai atspindėti tą teisės aktą priėmusios institucijos argumentus, kad suinteresuotosios šalys galėtų susipažinti su priimtos priemonės pagrįstumu, o kompetentingas teismas – vykdyti kontrolę. Reikalavimas motyvuoti turi būti vertinamas atsižvelgiant į konkrečias aplinkybes – visų pirma į teisės akto turinį, nurodytų motyvų pobūdį ir adresatų bei kitų asmenų, su kuriais teisės aktas tiesiogiai ir konkrečiai susijęs, suinteresuotumą gauti paaiškinimus. Nereikalaujama motyvuojant išvardyti visų susijusių faktinių ir teisinių aplinkybių, nes klausimas, ar teisės akto motyvai atitinka EB 253 straipsnio reikalavimus, turi būti nagrinėjamas atsižvelgiant ne tik į jų formuluotę, bet ir į aplinkybes bei visas atitinkamą klausimą reglamentuojančias teisės taisykles (žr. 1998 m. balandžio 2 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Komisija prieš*

Sytraval ir Brink's France, C-367/95 P, Rink. p. I-1719, 63 punktą ir nurodytą teismų praktiką bei 2006 m. liepos 4 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Hoek Loos prieš Komisiją*, T-304/02, Rink. p. II-1887, 58 punktą).

150 Taip pat pagal nusistovėjusią teismų praktiką, jeigu taikant EB 81 straipsnį priimtas sprendimas susijęs su keliais adresatais ir kyla pažeidimo inkriminavimo problemų, jis turi būti pakankamai motyvuotas kiekvieno adresato atžvilgiu, visų pirma tų, kurie, remiantis šiuo sprendimu, turi atsakyti už šį pažeidimą (1994 m. balandžio 28 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *AWS Benelux prieš Komisiją*, T-38/92, Rink. p. II-211, 26 punktas ir 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Akzo Nobel prieš Komisiją*, T-330/01, Rink. p. II-3389, 93 punktas).

151 Šioje byloje iš ankstesniuose 25–40 punktuose pateiktos ginčijamo sprendimo dalies, susijusios su jo adresatais, santraukos bei iš ankstesniuose 133–145 punktuose pateiktų išvadų matyti, kad minėtame sprendime Komisija pakankamai motyvavo priežastis, dėl kurių nusprendė priskirti atsakomybę ieškovėms už WWTE padarytą pažeidimą. Darydama nuorodą į Teisingumo Teismo ir Bendrojo Teismo praktiką Komisija nurodė principus, kuriuos ketino taikyti nustatydama minėtas adresates. Konkrečiau kalbant, kiek tai susiję su ieškovėmis, ji išskyrė du laikotarpius, kurių pirmasis – nuo 1995 m. iki 1998 m. gegužės mėn., o antrasis – nuo 1998 m. gegužės mėn. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos. Kalbėdama apie pirmąjį laikotarpį Komisija, pažymėjusi, jog tuo metu WWTE buvo bendrai kontroliuojama, pirma, ieškovių ir, antra, savo pirmininko ir dviejų jo šeimos narių, nusprendė, kad turi faktines aplinkybes, įrodančias, kad ieškovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui, bei nurodė šias aplinkybes. Kalbėdama apie antrąjį laikotarpį Komisija pirmiausia pažymėjo, kad tuo metu ieškovės valdė beveik visą (kelis mėnesius), o vėliau – visą WWTE kapitalą ir todėl vykdė jos išimtinę kontrolę. Paskui ji nusprendė, kad įrodyta, jog ieškovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE prekybos politikai, šiuo atžvilgiu remdamasi ne tik prezumpcija, kylančia iš to, kad valdomas visas (ar beveik visas) dukterinės

bendrovės kapitalas, bet ir minėtą prezumpciją patvirtinančiomis tam tikromis papildomomis aplinkybėmis. Galiausiai Komisija nusprendė, kad nė vienas SCC atsakyme į pranešimą apie kaltinimus pateiktas argumentas neleidžia daryti kitokios išvados.

152 Todėl pirmojo ieškinio pagrindo antrą dalį reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl šioje byloje Komisijos taikyto metodo teisėtumo ir antrojo ieškinio pagrindo

153 Atsižvelgiant į EB 81 straipsnio 1 dalį ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalį reikia įvertinti šioje byloje Komisijos taikyto metodo, kaip jis apibūdintas šio sprendimo 134–136, 140, 141 ir 146 punktuose, teisėtumą, siekiant nustatyti, ar patronuojančiai bendrovei turi būti priskirta atsakomybė už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą.

154 Šiuo klausimu pakanka konstatuoti, kad minėtas metodas, – nenagrinėjant klausimo, ar jis buvo teisingai taikomas ieškovėms, nes šis klausimas bus nagrinėjamas vėliau, – visiškai atitinka teismų praktikoje šioje srityje nustatytus principus, kurie priminti šio sprendimo 122–132 punktuose.

155 Tiesa, kad kalbant apie ypatingą atvejį, kai patronuojanti bendrovė 100 % valdo savo dukterinės bendrovės, padariusios Bendrijos konkurencijos taisyklių pažeidimą, kapitalą, Komisija dėl atsargumo rėmėsi ne tik teismų praktikoje nustatyta prezumpcija (žr. šio sprendimo 129 ir 130 punktus), kad įrodytų, jog pirmoji iš tikrųjų daro lemiamą įtaką antrosios prekybos politikai, bet ir atsižvelgė į kitas faktines aplinkybes, patvirtinančias, kad tokia įtaka daroma. Vis dėlto taip elgdamasi Komisija tik padidino įrodymų patikimumą, reikalingą tam, kad nuspręstų, jog sąlyga, susijusi su realiu lemiamos įtakos darymu, įrodyta, visiškai laikydamasi pagrindinės ekonominio vieneto sąvokos, kuri teismų praktikoje visada siejama su atsakomybės už pažeidimus taikymu vieną įmonę sudarantiems juridiniams asmenims.

156 Galiausiai pažymėtina, kad tais atvejais, kai byloje, kurioje nagrinėjamas kelių atskirų įmonių padarytas pažeidimas, Komisija remdamasi teismų praktika nustato tam tikrą metodą, kad išsiaiškintų, ar reikia taikyti atsakomybę tiek realiai šį pažeidimą padariusioms dukterinėms bendrovėms, tiek jų patronuojančioms bendrovėms, tam, išskyrus ypatingas aplinkybes, Komisija turi remtis tais pačiais kriterijais visų įmonių atžvilgiu.

157 Komisija privalo laikytis vienodo požiūrio principo, pagal kurį, remiantis nusistovėjusia teismų praktika, reikalaujama, kad panašios situacijos nebūtų vertinamos skirtingai, o skirtingos – vienodai, jei toks vertinimas negali būti objektyviai pagrįstas (1984 m. gruodžio 13 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Sermide*, 106/83, Rink. p. 4209, 28 punktas ir 1998 m. gegužės 14 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *BPB de Eendracht prieš Komisiją*, T-311/94, Rink. p. II-1129, 309 punktas).

158 Beje, reikia konstatuoti, kad Komisija irgi laikosi tokios nuomonės, nes ginčijamo sprendimo 384 konstatuojamojoje dalyje ji pažymi, kad „nors konkrečios aplinkybės, dėl kurių [ji] <…> patronuojančią bendrovę gali laikyti atsakinga už dukterinės

bendrovės veiksmus, kiekvienu atveju gali skirtis, tačiau vienodo požiūrio principas nepažeidžiamas, jeigu atsakomybės pricipai taikomi nuosekliai“.

159 Iš šio sprendimo 137–139 ir 142–145 punktuose padarytų išvadų matyti, kad ginčijamame sprendime nustatydama, ar taikytina atsakomybė už dukterinių bendrovių padarytą pažeidimą, Komisija taikė tuos pačius principus visoms susijusioms patronuojančioms bendrovėms. Visų pirma, priešingai nei teigia ieškovės, šiuo klausimu matyti, kad Komisija jų padėties nevertino skirtingai, palyginti su *Universal*, *Universal Leaf*, *Sepi* ar *Intabex*.

160 Todėl antrąjį ieškinio pagrindą, susijusį su vienodo požiūrio principo pažeidimu, reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl ieškovių ir WWTE sudaromo vieno ekonominio subjekto egzistavimo

161 Lieka išnagrinėti, ar Komisija kiekvienai iš ieškovių teisingai taikė šio sprendimo 134–136, 140, 141 ir 146 punktuose nurodytus kriterijus, darydama išvadą, kad ieškovės ir WWTE sudaro vieną ekonominį subjektą, ir todėl jas laikė solidariai atsakingomis už pažeidimą ir baudos sumokėjimą bei jas nurodė tarp ginčijamo sprendimo adresatų. Paskui gali prireikti patikrinti, ar šio sprendimo 74–79 punktuose pakartoti argumentai patvirtina jų teiginį, kad WWTE rinkoje veikė savarankiškai per pažeidimo darymo laikotarpį.

162 Kaip ir Komisija ginčijamame sprendime, reikia atskirti du laikotarpius, pirmąjį – nuo 1996 m. kovo 13 d., t. y. perdirbėjų kartelio pradžios datos, iki 1998 m. gegužės 5 d., ir antrąjį – apimantį laikotarpį nuo šios datos iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos.

Dėl laikotarpio nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 5 dienos

163 Šalys sutaria, kad iš bylos medžiagos, būtent iš ginčijamo sprendimo 388–390 konstatuojamosiose dalyse minėtų aplinkybių, kurios pakartotos šio sprendimo 34 punkte, matyti, jog per laikotarpį nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 4 d. imtinai WWTE kartu kontroliavo, pirma, SCC (per TCLT ir SCTC) ir, antra, WWTE pirmininkas ir du jo šeimos nariai.

164 Priešingai nei teigia ieškovės, tokia padėtis visiškai nereiškia, kad negali būti tenkinama sąlyga, susijusi su galimybe daryti lemiamą poveikį dukterinės bendrovės elgesiui (žr. šio sprendimo 128 punktą). Visų pirma tam nebūtina, kad patronuojanti bendrovė išimtinai kontroliuotų dukterinę bendrovę.

165 Kai įmonę bendrai kontroliuoja dvi ar daugiau kitų įmonių ar asmenų, šios įmonės ar asmenys paprastai turi galimybę daryti lemiamą įtaką pirmajai įmonei. Vis dėlto to nepakanka, kad joms būtų priskiriama atsakomybė už jų kartu kontroliuojamos įmonės padarytą konkurencijos taisyklių pažeidimą, nes tokiam priskyrimui reikia, kad būtų tenkinama ir sąlyga, susijusi su realiu lemiamos įtakos darymu (žr. šio sprendimo 128 punktą). Tokiu atveju kartu kontroliuojantys atskiros įmonės ar asmenys gali būti laikomi atsakingais už dukterinės bendrovės neteisėtą elgesį, kaip tai matyti iš 2006 m. rugsėjo 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Avebe prieš Komisiją*

(T-314/01, Rink. p. II-3085), kuriame šis teismas patvirtino Komisijos sprendimo priskirti atsakomybę dviem bendrovėms, kurių kiekviena valdė po 50 % dukterinės bendrovės ir turėjo bendrus įgaliojimus vadovauti jos verslo valdymui, už tos dukterinės bendrovės neteisėtą elgesį pagrįstumą. Jeigu paaiškėtų, kad iš tikrųjų tik viena iš kartu kontroliuojančių įmonių ar asmenų realiai daro lemiamą įtaką dukterinės bendrovės elgesiui ar tai būtų grindžiama kitomis ypatingomis aplinkybėmis, Komisija gali laikyti solidariai atsakinga už šios dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą tik šią įmonę ar asmenį.

166 Bet kuriuo atveju, kaip teisingai pabrėžia Komisija savo rašytiniuose dokumentuose, jeigu šioje byloje reikėtų įrodyti, kad per laikotarpį nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 4 d. imtinai, ieškovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui, tai neišvengiamai reikštų, kad jos galėjo tai daryti.

167 Todėl reikia atsakyti į pagrindinį klausimą, ar ginčijamame sprendime Komisijos nurodytos aplinkybės teisiškai įrodo, kad per nagrinėjamą laikotarpį ieškovės iš tikrųjų darė tokią įtaką.

168 Šiuo atžvilgiu pirmiausia reikia atmesti argumentą, kuriuo ieškovės daugiausia grindžia savo samprotavimus, susijusį su tuo, kad Komisija nepakankamai įrodė, kad jos WWTE davė nurodymą daryti pažeidimą ar kad tiesiogiai dalyvavo jį darant.

169 Iš tikrųjų, kaip tai jau pažymėta šio sprendimo 127 punkte, ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė kurstė dukterinę bendrovę padaryti pažeidimą, arba *a fortiori* ne dėl to, kad patronuojanti bendrovė dalyvavo darant pažeidimą, bet todėl, kad jos sudaro vieną įmonę EB 81 straipsnio prasme, Komisija gali adresuoti sprendimą, kuriuo skiriamos baudos, patronuojančiai bendrovei. Dėl šio sprendimo 142 punkte nurodytų motyvų šios išvados nepaneigia ieškovių nurodyta nagrinėjama ginčijamo sprendimo 376 konstatuojamosios dalies ištrauka (žr. šio sprendimo 59 ir 82 punktus).

170 Taip pat reikia atmesti ieškovių argumentą, kad lemiama įtaka, kurią turi daryti patronuojanti bendrovė, kad ji būtų laikoma atsakinga už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą, turi būti susijusi su šios veikla prekybos politikos srityje tiesiogine prasme ir, maža to, kuri tiesiogiai susijusi su minėtu pažeidimu, t. y. šiuo atveju – žaliavinio tabako supirkimu (žr. šio sprendimo 60, 69, 73 ir 77 punktus).

171 Iš tikrųjų, kaip jau pažymėta šio sprendimo 126 punkte, aiškinantis, ar dukterinė bendrovė savo elgesį rinkoje nustato savarankiškai, reikia atsižvelgti į visas svarbias aplinkybes, susijusias su dukterinę bendrovę ir patronuojančią bendrovę vienijančiais ekonominiais, organizaciniais ir teisiniais ryšiais, kurie kiekvienu atveju gali skirtis ir todėl neturi būti išsamiai išvardyti.

172 Aplinkybės, kuriomis Komisija remiasi ginčijamame sprendime darydama išvadą, kad per nagrinėjamą laikotarpį ieškovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui rinkoje, nurodytos to sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje ir susijusios su trimis atskiromis kategorijomis.

— Dėl M. V. pareigų *Standard* grupėje

173 Visų pirma Komisija nurodo tris aplinkybes, susijusias su M. V. pareigomis *Standard* grupėje.

174 Reikia pripažinti, kaip ieškovės tai nurodė atsakyme į prašymą pateikti informaciją, kurį Komisija joms atsiuntė per administracinę procedūrą ir kaip jos tai patvirtino savo rašytiniuose dokumentuose, M. V. buvo vienas iš keturių WWTE valdybos narių bent jau nuo pažeidimo laikotarpio pradžios. Tame pačiame atsakyme ieškovės patikslino, kad skirtingais laikotarpiais nuo 1989 m. rugsėjo 30 d. M. V. buvo ir grupės *Standard*, kitų keturių dukterinių bendrovių, įsteigtų Italijoje ir Graikijoje, valdybos narys. Ši informacija visiškai sutampa su ieškovių atsakyme į pranešimą apie kaltinimus nurodytu argumentu, kuris pakartotas ir dublike, kad M. V. atliko „atstovo Europoje vaidmenį", kurį įgyvendino būdamas šių atskirų dukterinių bendrovių valdybos nariu, ir kad Europoje jam buvo pavesta „koordinuoti perdirbto tabako pardavimą per SCC tarptautinio pardavimo tinklą".

175 Taip pat reikia konstatuoti, kad ieškovės neginčija Komisijos teiginio, nurodyto ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje, kad M. V. buvo „bendrai atsakingas už grupės *Standard* veiklą Europoje". Jos tik tvirtina, kad, pirma, M. V. padėtis negali būti prilyginta tai, kurioje buvo šio sprendimo 64 punkte minėtame Pirmosios instancijos teismo sprendime *ABB Asea Brown Boveri prieš Komisiją* aptariami vadovai, todėl Komisija negali remtis to sprendimo argumentais, ir, antra, kad toks teiginys yra labai bendras ir neįrodo, jog SCC davė nurodymą WWTE imtis antikonkurencinių veiksmų. Reikia pridurti, kad ieškinyje pačios ieškovės nurodo M. V. kaip „už grupės veiklą Europoje atsakingą vadovą".

176 Be to, ieškovės rašytiniuose dokumentuose neginčija Komisijos teiginio, kuris yra ir ginčijamo sprendimo 391 konstatuojamojoje dalyje, kad M. V. veikė kaip SCC atstovas ir buvo „atsakingas už WWTE ir jos patronuojančių bendrovių ryšius“. Jos tik dar kartą tvirtina, kad šis teiginys yra labai bendras ir neįrodo, kad jos davė nurodymą WWTE imtis antikonkurencinių veiksmų.

177 Tiesa, kad M. V. nebuvo samdomas nė vienos iš ieškovių, – tik SCLT, 100 % valdomos SCTC, – ir nebuvo minimas SCC „corporate directors“ ar „corporate officers“ sąraše, kurį ši atsiuntė Komisijai per administracinę procedūrą. Tačiau grupėje *Standard* užimamos pareigos ir atsakomybė buvo labai aukšto lygio ir ypač tiek, kiek jos susijusios su šios grupės vienu iš dviejų pagrindinių veiklos sektorių bei visa Europos teritorija.

178 M. V. vaidmens grupėje *Standard* svarbą dar labiau pabrėžia tai, kad 1999–2001 metų SCC metinėse ataskaitose jis nurodomas kaip šios bendrovės tabako skyriaus „pirmininko pavaduotojas ir regioninis direktorius Europoje“. Neįtikinamas ieškovių teiginys, kad šios pareigos realiai neegzistavo ir M. V. buvo paskirtos tik siekiant suteikti geresnį įvaizdį.

179 Atsižvelgiant į šias įvairias aplinkybes, M. V. pagrįstai galėjo būti laikomas priklausančiu grupės *Standard* vadovybei. Todėl Komisija pagrįstai nusprendė, kad tarp šios grupės vadovaujančios patronuojančios bendrovės, t. y. SCC, ir M. V. buvo tiesioginis ryšys.

180 Ši aplinkybė ir tai, kad M. V. buvo vienas iš keturių WWTE valdybos narių, yra ryškus požymis, kad SCC iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui rinkoje.

— Dėl 1996 m. kovo 25 ir 26 d. WWTE valdybos susirinkimo protokolo

181 Antra, Komisija remiasi 1996 m. kovo 25 ir 26 d. WWTE valdybos susirinkimo protokolu, kuris surašytas ir ispanų, ir anglų kalbomis.

182 Šiuo klausimu pažymėtina, kad iš šio protokolo tam tikrų ištraukų, pateiktų 2 punkte „Su valdybos susirinkimais susijusi procedūra“, matyti, kad per šį susirinkimą abu grupės *Standard* paskirti WWTE valdybos nariai primygtinai akcentavo aplinkybę, kad ši bendrovė negali veikti nepriklausomai nuo SCTC. Todėl M. V. pažymėjo, kad nors WWTE turi „savo tapatybę / yra subjektas“, ji taip pat yra „ir SCTC dukterinė bendrovė“ ir todėl privalo „gerbti SCTC organizacinę kultūrą“. M. C. savo ruožtu pabrėžė, kad „nors visi [WWTE] valdybos nariai turi įgaliojimus ir atsakomybę, jie gali laisvai priimti ne visus sprendimus ir daugeliu atvejų turi konsultuotis su aukštesnėmis SCTC instancijomis“.

183 Iš kitų protokolo ištraukų matyti, kad dėl daugelio klausimų ir išlaidų WWTE turėjo konsultuotis su SCTC ar gauti jos išankstinį leidimą.

184 Todėl, pirma, 3 punkte „Pardavimo procedūros“ minima, kad „joks tabako kiekis negali būti eksportuojamas neturint nustatytos formos dviejų asmenų pasirašyto dokumento, kurio forma bus parengta po [M. F., vieno iš nagrinėjamame WWTE valdybos susirinkime pakviestų dalyvauti asmenų] šią savaitę vyksiančio vizito“ į Godlmingą, [SCTC veiklos Jungtinėje Karalystėje buveinę], ir kad „ši forma turės būti tinkamai užpildyta [M. D., vieno iš WWTE valdybos narių], pieš tai visus svarbius duomenis patikrinus susisiekiant su Godlminge esančiu [M. A.]“.

185 Antra, dėl ilgalaikio finansavimo jame nurodyta: „Šiuo metu negalime veikti, nes SCTC nurodymu negalime įkeisti aktyvų.“ Taip pat pažymima, kad M. F. atvyks į Godlmingą išnagrinėti šio klausimo visų pirma su M. M. Reikia patikslinti, kad šis asmuo per visą pažeidimo darymo laikotarpį buvo vienas iš SCC „corporate officers“ ir vienas iš pirmininko pavaduotojų bei šios bendrovės iždininkas.

186 Trečia, protokolo 10 punkte pateiktoje lentelėje išvardyti tam tikri investiciniai projektai, kuriems reikalingas „SCTC galutinis patvirtinimas“. Kiek tai susiję su svarbiausiu projektu, t. y. – naujo sandėlio statyba, M. V. ir M.M. pažymėjo, kad „gali būti labai sunku gauti šių išlaidų patvirtinimą iš SCTC per kitus biudžetinius metus“. 10 punkte pažymėta, kad investicija, susijusi su „centrų“ perkėlimu iš vienos naudojimo vietos į kitą, „greičiausiai turėtų būti SCTC patvirtinta labai greitai, atsižvelgiant į tai, kad šis projektas reikalingas tuoj pat“.

187 Šio sprendimo 182–186 punktuose pakartotos aplinkybės yra ryškūs požymiai, kad SCTC iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui rinkoje. Ieškovių teiginys, kad su SCTC reikėjo konsultuotis ir reikėjo jos pritarimo tik dėl klausimų, nesusijusių su žaliavinio tabako supirkimu, t. y. be kita ko, perdirbto tabako pardavimu, yra nesvarbus dėl šio sprendimo 170 ir 171 punktuose išdėstytų motyvų. Jų teiginys, kad SCTC išankstinio patvirtinimo buvo reikalaujama tik nepaprastųjų išlaidų atveju, neturi faktinio pagrindo, nes protokolo 10 punkte pateiktoje lentelėje nurodyti investiciniai projektai, kurių sąnaudos nuo 1 120 iki 1 056 911 JAV dolerių (USD), įskaitant ir tokias nedideles sumas, kaip antai 4 800, 5 600 ar 6 504 USD.

188 Šio sprendimo 187 punkte padarytą išvadą patvirtina kiti nagrinėjamame protokole pateikti rodikliai. Iš jo 4 punkto matyti, viena vertus, kad SCTC darbuotojų elgesio

kodeksas taikomas ir WWTE darbuotojams, turint omeny, kad po tam tikrų WWTE pirmininko prieštaravimų buvo nuspręsta jį išversti iš anglų kalbos į ispanų kalbą. Kita vertus, iš minėto protokolo 7 punkto matyti, kad WWTE valdyba išnagrinėjo SCTC ekonominę ir komercinę padėtį.

189 Taip pat pažymėtina, kad nagrinėjamame protokole nurodyta, jog WWTE valdyba parengė 1996 m. Ispanijos žaliavinio tabako derliaus pirkimo strategiją. Šiomis aplinkybėmis 1996 m. kovo 13 d. Madride vykęs perdirbėjų kartelio susitikimas konkrečiai minimas taip:

„Prieš kelias dienas Madride vyko susitikimas, kuriame dalyvavo visos supirkimo įmonės, siekiant sudaryti keletą susitarimų, susijusių su sutarčių dėl [1996 m.] derliaus sudarymo strategija. Labai įtemptoje aplinkoje buvo sudaryti tik tokie žodiniai susitarimai:

1) minimali kaina – 3 [Ispanijos pesetos (ESP)] už kilogramą FCV [*flue cured Virginia*];

2) sužinota kiekvienos bendrovės numatoma vidutinė kaina.

Deja, nepavyko pasiekti jokio sutarimo dėl Ispanijos tabako paskirstymo tarp keturių supirkimo įmonių.“

190 Taigi matyti, kad WWTE valdybos susirinkime posėdžiavę *Standard* grupės atstovai buvo informuoti apie perdirbėjų kartelį. Maža to, kaip tai bus išsamiau išdėstyta 192 ir 193 punktuose, iš kitų Komisijos bylos medžiagoje esančių dokumentų matyti, kad M. V. apie tam tikrus šio kartelio aspektus buvo informuotas ne tik per WWTE susirinkimą, bet ir asmeniškai. Šalys sutaria, kad minėti atstovai šiems veiksmams niekada nepriešTaravo ir kad SCC, nepaisydama dėl tokio elgesio gresiančio persekiojimo ar trečiųjų asmenų ieškinių dėl žalos atlyginimo, WWTE atžvilgiu nesiėmė jokių priemonių, kad sukliudytų jos tolesniam dalyvavimui darant pažeidimą. Iš to Komisija galėjo pagrįstai daryti išvadą, kad SCC konkliudentiniais veiksmais pritarė minėtam dalyvavimui ir nusprendė, kad toks veikimo būdas yra papildomas požymis, jog daroma lemiama įtaka dukterinės bendrovės elgesiui.

— Dėl WWTE pirmininko M. V. siųstų faksogramų

191 Trečia, Komisija nurodo WWTE pirmininko M. S. keturias faksogramas, adresuotas M. V.

192 Pirmojoje 1996 m. spalio 28 d. faksogramoje, atsiųstoje SCTC ir adresuotoje M. V., M. S. šį asmenį, be kita ko, informuoja apie tabako supirkimo rezultatus per 1996 prekybos metus ir apie kiekvieno Ispanijos perdirbėjo mokėtas vidutines kainas, taip pateikdamas išsamesnės informacijos apie tam tikrus perdirbėjų kartelio aspektus. Antrojoje 1997 m. spalio 6 d. faksogramoje, adresuotoje „*Standard Commercial – UK*“, o visiškai aišku, kad ši nuoroda turi būti suprantama kaip nurodanti SCTC, – kuri veikė Jungtinėje Karalystėje (žr. šio sprendimo 184 punktą) ir buvo bendrovės, kurioje dirbo M. V. patronuojanti bendrovė (žr. šio sprendimo 177 punktą), – M. S. pateikia išsamią informaciją apie praėjusio rugsėjo mėnesio pabaigoje vykusį WWTE,

Cetarsa ir *Agroexpansión* susirinkimą, per kurį šios bendrovės susitarė keistis informacija apie žaliavinio tabako supirkimo kainas ir kiekius. Trečiojoje 1997 m. spalio 8 d. faksogramoje, atsiųstoje „*Standard Commercial – UK*“, M. S. atsiuntė M. V. laiško, kurį pirmasis tą pačią dieną išsiuntė *Cetarsa* pirmininkui, kopiją ir kuriame skundžiasi, kad ši bendrovė nesilaiko perdirbėjų sudarytų susitarimų dėl kainų. Galiausiai ketvirtojoje 1997 m. spalio 10 d. faksogramoje, atsiųstoje „*Standard Commercial – UK*“, M. S. pateikia informacijos apie perdirbėjų supirkto žaliavinio tabako kiekius ir sumokėtas kainas.

193 Dėl ankstesniame 190 punkte nurodytų motyvų aplinkybė, kurios šioje byloje ieškovės neginčijo, kad WWTE pirmininkas asmeniškai informavo M. V. apie tam tikrus perdirbėjų kartelio aspektus, pagrįstai galėjo būti laikoma papildomu požymiu, kad SCC darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui.

— Išvada dėl laikotarpio nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 5 dienos

194 Iš ankstesniuose 173–193 punktuose pateiktų aplinkybių matyti, jog Komisija teisiškai įrodė, kad per laikotarpį nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 4 d. imtinai SCC ir SCTC iš tikrųjų darė lemiamą poveikį WWTE elgesiui.

195 Tačiau reikia konstatuoti, kad, kaip teisingai pabrėžia ieškovės, jokia ginčijamame sprendime Komisijos nurodyta aplinkybė neleidžia nuspręsti, kad TCLT, kuri, anot ieškovių, yra savo veiklos neturinti bendrovė ir dalyvauja WWTE tik finansiškai, per

minėtą laikotarpį iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui rinkoje. Iš esmės šios aplinkybės susijusios tik su SCC ir SCTC.

196 Bendrasis Teismas neturi atsižvelgti į aplinkybę, kad 1996–1999 m. TCLT buvo pagrindinė WWTE klientė, nes Komisija ją pirmą kartą paminėjo tik atsiliepime į ieškinį, mėgindama TCLT priskirti atsakomybę už jos dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus. Be to, iš 1996 m. kovo 25 ir 26 d. vykusio WWTE valdybos susirinkimo protokolo matyti, kad tik dėl su buhalterine apskaita ir mokesčiais susijusių priežasčių iš WWTE supirktas perdirbtas tabakas buvo priskirtas TCLT: „Anksčiau [už minėtus pirkimus iš WWTE mokėjo TCLT], kad WWTE buhalterinėje apskaitoje būtų užregistruotos pajamos“. Realiai TCLT perdirbtas tabakas visai nebuvo tiekiamas. Bet kuriuo atveju tokios aplinkybės, nors ji gali rodyti TCLT suinteresuotumą WWTE prekybos politika, savaime nepakanka įrodyti, kad ji iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui.

197 Iš to darytina išvada, kad Komisija neturėjo pagrindo TCLT laikyti atsakinga už WWTE neteisėtus veiksmus per laikotarpį nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 4 d. imtinai ir dėl to ją laikyti solidariai atsakinga už baudos sumokėjimą tiek, kiek tai susiję su minėtu laikotarpiu.

Dėl laikotarpio nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos

198 Atsižvelgiant į ginčijamo sprendimo 393 konstatuojamojoje dalyje minėtas aplinkybes (žr. šio sprendimo 38 punkto tris pirmąsias įtraukas) galima spręsti, kad ieškovės valdė beveik visą WWTE kapitalą nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki 1998 m. spalio mėn. ir visą kapitalą nuo šios datos iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos.

199 Be to, dar reikia turėti omeny aplinkybę, kad nuo 1998 m. gegužės 5 d. ieškovės sudaro reikalaujamą daugumą WWTE visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimams priimti (ginčijamo sprendimo 394 konstatuojamoji dalis) ir kad WWTE valdybai priklauso WWTE visuotinio akcininkų susirinkimo paskirti du nauji nariai, pakeičiantys ankstesnius mažumą turėjusius akcininkams atstovavusius narius.

200 Atsižvelgiant į šio sprendimo 198 ir 199 punktuose išdėstytas aplinkybes aišku, kad nuo 1998 m. gegužės 5 d. ieškovės galėjo daryti lemiamą įtaką WWTE elgesiui. Šiuo atveju rašytiniuose dokumentuose ieškovės aiškiai pripažįstą šią faktinę padėtį.

201 Todėl reikia išnagrinėti, ar per laikotarpį nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos sąlyga, susijusi su realiu lemiamos įtakos darymu, buvo tenkinama, kiek tai susiję su kiekviena iš ieškovių, kaip tvirtina Komisija.

202 Šiuo klausimu primintina, kad rašytiniuose dokumentuose tvirtinusi kitaip (žr. šio sprendimo 105 punktą) po to, kai Bendrasis Teismas raštu pateikė klausimą, Komisija pripažino, kad ginčijamame sprendime, kiek tai susiję su dukterinėmis bendrovėmis,

kurias 100 % valdo patronuojančios bendrovės, pastarosioms priskirdama atsakomybę už dukterinių bendrovių padarytą pažeidimą ji nusprendė ne tik remtis šio sprendimo 129, 130 ir 140 punktuose minėta prezumpcija, bet ir atsižvelgti į papildomas aplinkybes, įrodančias, kad iš tikrųjų daryta lemiama įtaka (žr. šio sprendimo 118 ir 147 punktus). Iš tam tikrų ginčijamo sprendimo konstatuojamųjų dalių matyti, kad Komisija šioje byloje iš tikrųjų laikėsi tokio požiūrio (žr. šio sprendimo 141–145 punktus).

203 Todėl reikia patikrinti, ar ginčijamame sprendime Komisijos nurodytos aplinkybės teisiškai įrodo, kad per nagrinėjamą laikotarpį ieškovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui. Šios aplinkybės pateiktos ginčijamo sprendimo 396 ir 398 konstatuojamosiose dalyse bei to sprendimo 313 ir 314 išnašose.

— Dėl M. V. vaidmens sudarant auginimo sutartis

204 Pirmoji Komisijos nurodyta aplinkybė, minėta ginčijamo sprendimo 396 konstatuojamojoje dalyje, yra tai, kad nuo 1998 m. M. V. „atlieka < ...> tam tikrą vaidmenį WWTE sudarant auginimo sutartis su augintojų grupėmis“. Ginčijamo sprendimo 313 išnašoje šiuo klausimu daroma nuoroda į SCTC vykdomojo komiteto M. V. siųstą 1998 m. pradžios memorandumą, susijusį su „su Ispanijos augintojais sudarytomis ilgalaikėmis tiekimo sutartimis“.

205 Reikia konstatuoti, kad iš tikrųjų šio memorandumo tikslas yra leisti M. V., kurio pareigos – „vadovas Europos regione“, „sudaryti su augintojais tiekimo sutartis dėl tabako tiekimo [WWTE]“. Šiame dokumente labai konkrečiai nurodyta, kokiomis sąlygomis M. V. gali sudaryti šias sutartis, t. y. superkami kiekiai, pirkimo kainos, priemokos už kokybę ir avansai, kurie gali būti skiriami augintojams, taip pat „avansų garantijos“, kurių iš jų gali būti reikalaujama.

206 Minėtas memorandumas ne tik prieštarauja ieškovių teiginiui, kad M. V. rūpinosi tik perdirbto tabako pardavimu, bet ir aiškiai įrodo, kad SCTC aktyviai dalyvavo WWTE žaliavinio tabako supirkimo politikoje ir todėl iš tikrųjų darė lemiamą įtaką šios bendrovės elgesiui rinkoje.

207 Taip pat šis memorandumas įrodo, kad SCC iš tikrųjų tokią įtaką darė. Šiuo atžvilgiu, viena vertus, reikia konstatuoti, kad jį turėjo pasirašyti M. H., šios bendrovės pirmininkas ir generalinis direktorius, ir M. V. – vienas iš trijų šios bendrovės vykdomojo komiteto narių. Kita vertus, M. V., turėjęs įgaliojimus sudaryti tam tikras žaliavinio tabako tiekimo sutartis, tuo metu vis dar buvo kartu ir WWTE valdybos narys bei tiesiogiai susijęs su SCC, kurioje jis buvo vienas iš pirmininko pavaduotojų (žr. šio sprendimo 174–179 punktus).

208 Šių išvadų nepaneigia ieškovių argumentas, kad pažeidimai, dėl kurių priimtas ginčijamas sprendimas, buvo susiję tik su vienų metų auginimo sutartimis, o SCTC vykdomojo komiteto 1998 m. memorandume minimos sutartys buvo sudarytos trejiems metams ar ilgiau. Iš tikrųjų patronuojančiai bendrovei priskiriant atsakomybę už dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus nereikia įrodyti, kad patronuojanti bendrovė

daro įtaką savo dukterinės bendrovės politikai konkrečioje srityje, kurioje padarytas pažeidimas (žr. šio sprendimo 170 ir 171 punktus).

209 Dėl tų pačių priežasčių, nurodytų šio sprendimo 168 ir 169 punktuose, nesvarbus ir ieškovių argumentas, jog su Ispanijos augintojais sudarytos ilgalaikio tiekimo sutartys neįrodo, kad jos davė nurodymus WWTE daryti pažeidimą.

— Dėl WWTE vadovo

210 Antroji Komisijos nurodyta aplinkybė, pateikta ginčijamo sprendimo 398 konstatuojamojoje dalyje, yra tai, kad WWTE vadove numatyta, jog „pirmininkas kartu su pirkimų direktoriumi yra tiesiogiai atsakingi už [sutarčių sudarymo procedūrą], prieš tai gavus patronuojančios bendrovės, kiekvienų metų kovo mėn. tvirtinančios prekybos metų biudžetą, išankstinį leidimą“.

211 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad, remiantis pačių ieškovių paaiškinimais, pagal šią nuostatą SCTC, tvirtindama WWTE metinį biudžetą ir prieš pradedant sutarčių sudarymo procedūrą, turi duoti leidimą dėl maksimalių žaliavinio tabako kiekių, kuriuos ši gali nupirkti Ispanijoje (žr. šio sprendimo 73 punktą). Kitaip tariant, SCTC turi patvirtinti žaliavinio tabako pirkimo biudžetą ir WWTE pirmininkas prieš tai negali pradėti sutarčių sudarymo procedūros. Ši aplinkybė aiškiai patvirtina, kad SCTC iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui rinkoje.

212 Kalbant apie ieškovių argumentą, kad WWTE vadovas nėra įrodymas, kiek tai susiję su laikotarpiu nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki 2000 m., nes jis priimtas tik 2000 m., pakanka pažymėti, kad šis vadovas yra įrodymas kartu su šio sprendimo 204 punkte minėtu SCTC vykdomojo komiteto M. V siųstu memorandumu, kuris įrodo, kad jau nuo1998 m. WWTE nebuvo savarankiška prekybos srityje (žr. šio sprendimo 206 ir 207 punktus).

213 Galiausiai ieškovių argumentą, jog WWTE vadovas pakankamai neįrodo, kad SCTC šiai bendrovei davė nurodymą imtis antikonkurencinių veiksmų, reikia atmesti dėl tų pačių priežasčių, kokios nurodytos šio sprendimo 168 ir 169 punktuose.

— Dėl 2000 m. sausio 20 d. WWTE valdybos susirinkimo protokolo

214 Trečioji aplinkybė, kurią Komisija nurodo ginčijamame sprendime, paminėta jo 314 išnašoje, yra tai, kad iš 2000 m. sausio 20 d. WWTE valdybos susirinkimo protokolo matyti, jog šios bendrovės 2001 mokestinių metų veiklos programa patvirtinta „atsižvelgiant į patronuojančios bendrovės siūlomus pakeitimus“, t. y. į SCTC siūlomus pakeitimus, kaip nurodė pačios ieškovės.

215 Ši aplinkybė patvirtina, kad SCTC iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui.

216 Pažymėtina, kad šio sprendimo 214 punkte minėtame protokole yra ir kitų aplinkybių, įrodančių, kad WWTE prekybos politiką kontroliavo tam tikros patronuojančios bendrovės. Jame minima, jog „M. [V.] patvirtino, kad įsipareigoja atsiųsti auginimo planą į *Wilson*, [t. y. į SCC ir SCTC buveinės vietą], ir tikėjosi, kad jis bus patvirtintas kovo mėnesį“.

— Išvada dėl laikotarpio nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos

217 Iš šio sprendimo 204–216 punktuose nurodytų aplinkybių, susijusių su tuo, kad per nagrinėjamą laikotarpį SCC ir SCTC valdė beveik visą, o vėliau – visą WWTE kapitalą, matyti, kad Komisija teisiškai įrodė, jog per šį laikotarpį minėtos dvi bendrovės iš tikrųjų darė lemiamą įtaką WWTE elgesiui.

218 Tačiau reikia konstatuoti, kad, kaip teisingai pabrėžia ieškovės, jokia ginčijamame sprendime Komisijos nurodyta aplinkybė neleidžia nuspręsti, kad per laikotarpį nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos TCLT iš tikrųjų darė tokią įtaką. Šiuo klausimu Komisija negali remtis vienintele aplinkybe, kad TCLT valdė visą WWTE kapitalą, nes tokiu atveju TCLT būtų diskriminuojama, palyginti su *Intabex* (žr. šio sprendimo 143 punktą) bei su *Universal* ir *Universal Leaf* (žr. šio sprendimo 142 punktą).

219 Iš to darytina išvada, kad Komisija nepagrįstai laikė TCLT atsakinga už WWTE neteisėtus veiksmus per šio sprendimo 218 punkte minėtą laikotarpį ir todėl nepagrįstai pripažino solidariai atsakinga už baudos sumokėjimą tiek, kiek tai susiję su šiuo laikotarpiu.

Dėl ieškovių nurodytų argumentų, siekiant įrodyti, kad per pažeidimo darymo laikotarpį WWTE rinkoje veikė savarankiškai

220 Ieškovės teigia, kad šio sprendimo 75–79 punktuose išdėstytos aplinkybės įrodo, jog per pažeidimo darymo laikotarpį WWTE buvo „labai“ savarankiška nuo SCTC ir „beveik visai“ nepriklausoma nuo SCC ir TCLT.

221 Kadangi nuspręsta, kad TCLT negalėjo būti laikoma atsakinga už WWTE neteisėtus veiksmus (žr. šio sprendimo 195–197, 218 ir 219 punktus), šio klausimo nereikia nagrinėti, kiek jis susijęs su TCLT.

222 Pirma, reikia konstatuoti, kad tai, jog dukterinė bendrovė turi savo vietos administraciją ir savo išteklius, savaime neįrodo, jog savo elgesį rinkoje ji apibrėžia nepriklausomai nuo patronuojančių bendrovių. Taigi šiuo atveju, nors ir tiesa, kad WWTE buvo tokioje padėtyje, vis dėlto ji turėjo sužinoti SCTC nuomonę ar gauti jos išankstinį leidimą dėl daugelio klausimų ir išlaidų (žr. šio sprendimo 183–187 punktus), jos pirmininkas galėjo pradėti žaliavinio tabako pirkimo sutarčių pasirašymo procedūrą tik SCTC patvirtinus atitinkamą biudžetą (žr. šio sprendimo 210 ir 211 punktus), o SCC ir SCTC aktyviai dalyvavo jos žaliavinio tabako pirkimo strategijoje (žr. šio sprendimo 204–207 punktus).

223 Antra, kalbant apie teiginį, kad WWTE buvo išimtinai atsakinga už žaliavinio tabako pirkimą, pažymėtina, kad, kaip pačios ieškovės pripažįsta ir kaip tai nurodyta šio sprendimo 210 ir 211 punktuose, SCTC turėjo patvirtinti žaliavinio tabako pirkimo biudžetą prieš prasidedant sutarčių sudarymo procedūrai. Todėl aišku, kad WWTE nebuvo savarankiška žaliavinio tabako pirkimo srityje. Bet kuriuo atveju dukterinės

bedrovės savarankiškumas turi būti vertinamas atsižvelgiant ne tik į gaminio, kurioje padarytas pažeidimas, rinką.

224 Trečia, dėl tų pačių priežasčių, kokios nurodytos šio sprendimo 222 ir 223 punktuose, ieškovės negali pagrįstai remtis aplinkybe, kad grupės *Standard* struktūra decentralizuota. Kalbant apie jų teiginį, kad WWTE veikla sudaro tik labai mažą dalį grupės *Standard* veiklos, pažymėtina, kad jis savaime neįrodo, jog SCC ir SCTC leido WWTE savarankiškai apibrėžti savo elgesį rinkoje.

225 Iš to, kas pasakyta, aišku, jog ieškovių nurodytos aplinkybės neįrodo, kad per pažeidimo darymo laikotarpį WWTE rinkoje veikė savarankiškai.

Išvada

226 Iš visų pateiktų argumentų matyti, kad Komisija pagrįstai SCC ir SCTC laikė atsakingomis už WWTE padarytą pažeidimą ir todėl – solidariai atsakingomis už baudos sumokėjimą bei jas nurodė tarp ginčijamo sprendimo adresatų.

227 Tačiau Komisija nepagrįstai tą patį nusprendė ir dėl TCLT, ir tai taikoma visam pažeidimo darymo laikotarpiui.

228 Todėl reikia panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis susijęs su TCLT.

229 Šis dalinis panaikinimas neturi pasekmių baudos dydžiui, už kurios sumokėjimą SCC ir SCTC lieka solidariai atsakingos. Visų pirma, priešingai nei ieškovės tvirtina dublike, toks panaikinimas neturi įtakos koeficientui 1,5, kurį Komisija taikė WWTE nustatytai pradinei baudai, kad būtų užtikrintas pakankamas baudos atgrasomasis poveikis (ginčijamo sprendimo 423 konstatuojamoji dalis), nes šis koeficientas nustatytas atsižvelgiant į SCC, vadovaujančios ekonominiam vienetui, kuriam priklauso ir WWTE, bendrą apyvartą. Be to, priešingai nei ieškovės tvirtina dublike, toks dalinis panaikinimas neturi poveikio ir WWTE paskirtos pradinės baudos padidinimui 50 %, taikytam už pažeidimo trukmę (ginčijamo sprendimo 432 ir 433 konstatuojamosios dalys). Iš tikrųjų tai, kad TCLT negali būti laikoma atsakinga už pažeidimą, neturi jokio poveikio pažeidimo trukmei.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

230 Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Pagal Procedūros reglamento 87 straipsnio 3 dalies pirmą pastraipą, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Bendrasis Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims.

231 Kadangi šioje byloje buvo patenkinta tik dalis reikalavimų, šios bylos aplinkybės būtų teisingai įvertintos nusprendžiant, jog ieškovės padengia dvi trečiąsias savo bylinėjimosi išlaidų ir dvi trečiąsias Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų, o Komisija padengia vieną trečiąją savo bylinėjimosi išlaidų ir vieną trečiąją ieškovių patirtų bylinėjimosi išlaidų.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji kolegija)

nusprendžia:

1. **Panaikinti 2004 m. spalio 20 d. Komisijos sprendimą C(2004) 4030 galutinis dėl procedūros pagal [EB] 81 straipsnio 1 dalį (Byla COMP/C.38.238/B.2 – Žaliavinis tabakas – Ispanija) tiek, kiek jis susijęs su *Trans-Continental Leaf Tobacco Corp. Ltd.***

2. **Atmesti likusią ieškinio dalį.**

3. ***Alliance One International, Inc., Standard Commercial Tobacco Co., Inc.* ir *Trans-Continental Leaf Tobacco* padengia dvi trečiąsias savo bylinėjimosi išlaidų ir dvi trečiąsias Komisijos patirtų bylinėjimosi išlaidų, o Komisija padengia vieną trečiąją savo bylinėjimosi išlaidų ir vieną trečiąją ieškovių patirtų bylinėjimosi išlaidų.**

Czúcz Labucka O'Higgins

Paskelbta 2010 m. spalio 27 d. viešame posėdyje Liuksemburge.

Parašai.

II - 5402

Turinys

Ginčo aplinkybės ..... II - 5336

1. Ieškovės ir administracinė procedūra ..... II - 5336

2. Ginčijamas sprendimas ..... II - 5339

3. Ginčijamo sprendimo adresatai ..... II - 5342

Procesas ir šalių reikalavimai ..... II - 5349

Dėl teisės ..... II - 5351

1. Šalių argumentai ..... II - 5352

2. Bendrojo Teismo vertinimas ..... II - 5369

Pirminės pastabos dėl galimybės inkriminuoti dukterinės bendrovės neteisėtus veiksmus patronuojančiai bendrovei ..... II - 5369

Dėl ginčijamame sprendime Komisijos taikytų kriterijų patronuojančiai bendrovei priskiriant atsakomybę už dukterinės bendrovės padarytą pažeidimą..... II - 5373

Dėl pirmojo ieškinio pagrindo antros dalies ..... II - 5377

Dėl šioje byloje Komisijos taikyto metodo teisėtumo ir antrojo ieškinio pagrindo II - 5379

Dėl ieškovių ir WWTE sudaromo vieno ekonominio subjekto egzistavimo ..... II - 5381

Dėl laikotarpio nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 5 dienos..... II - 5382

— Dėl M. V. pareigų *Standard* grupėje ..... II - 5385

— Dėl 1996 m. kovo 25 ir 26 d. WWTE valdybos susirinkimo protokolo.. II - 5387

— Dėl WWTE pirmininko M. V. siųstų faksogramų ..... II - 5390

— Išvada dėl laikotarpio nuo 1996 m. kovo 13 d. iki 1998 m. gegužės 5 dienos ..... II - 5391

Dėl laikotarpio nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos ..... II - 5393

— Dėl M. V. vaidmens sudarant auginimo sutartis ..... II - 5394

— Dėl WWTE vadovo ..... II - 5396

— Dėl 2000 m. sausio 20 d. WWTE valdybos susirinkimo protokolo..... II - 5397

— Išvada dėl laikotarpio nuo 1998 m. gegužės 5 d. iki ginčijamo sprendimo priėmimo datos ..... II - 5398

Dėl ieškovių nurodytų argumentų, siekiant įrodyti, kad per pažeidimo darymo laikotarpį WWTE rinkoje veikė savarankiškai..... II - 5399

Išvada ..... II - 5400

Dėl bylinėjimosi išlaidų ..... II - 5401